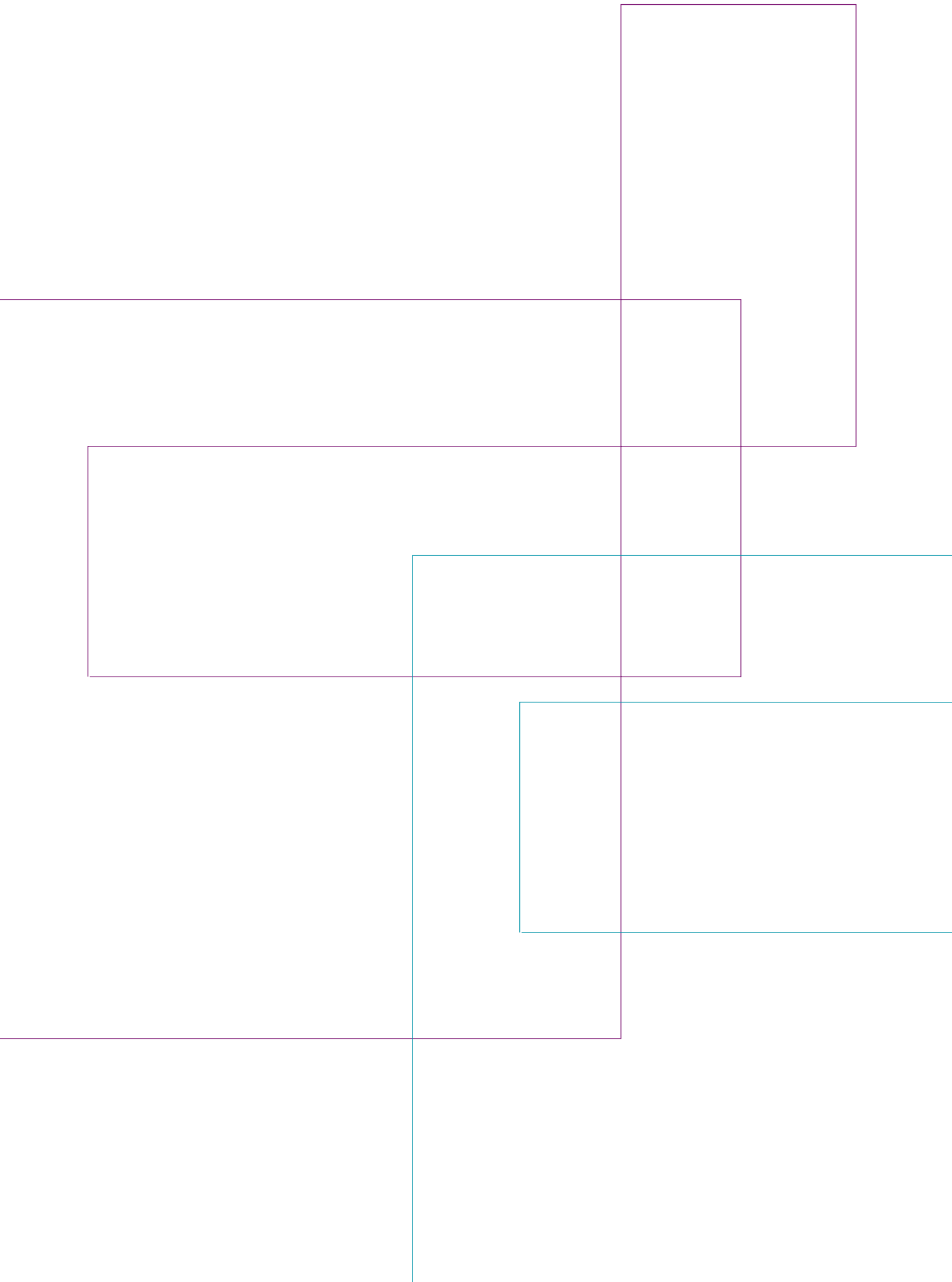

Jaarverslag 2008

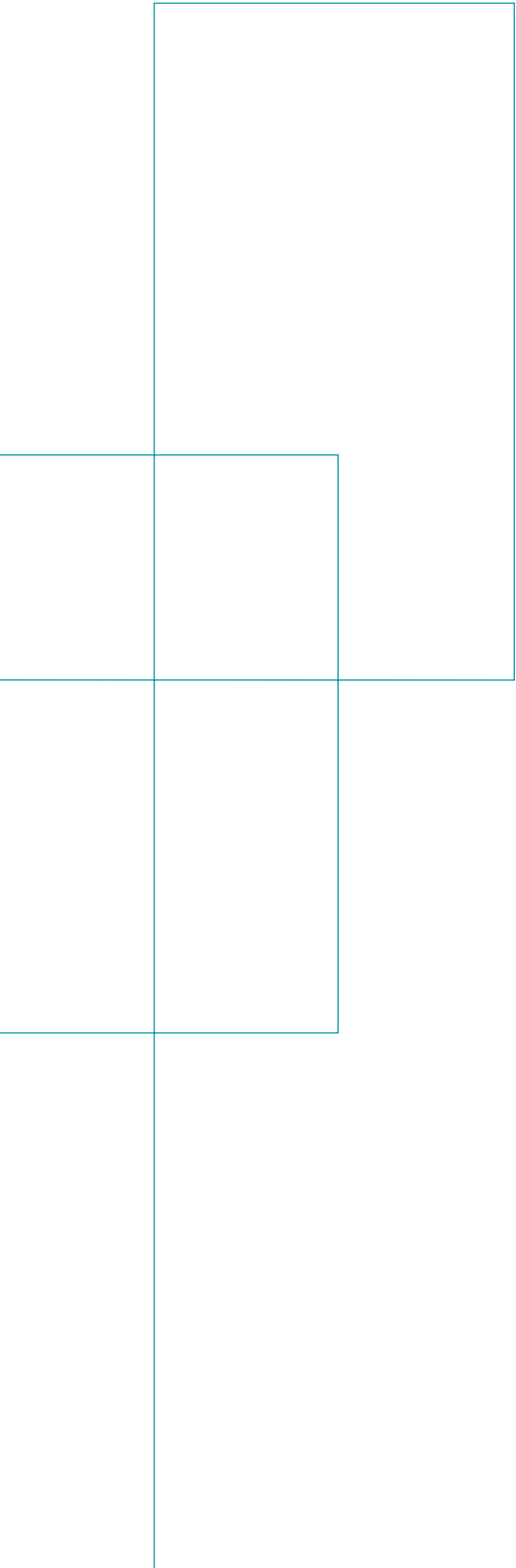
COMMISSARIAAT-GENERAAL VOOR DE VLUCHTELINGEN EN DE STAATLOZEN

Jaarverslag 2008

COMMISSARIAAT-GENERAAL VOOR DE VLUCHTELINGEN EN DE STAATLOZEN

Inhoud

Voorwoord	6
Inleiding	9
1. Asiel in cijfers	11
Evolutie van het aantal asielaanvragen	12
Meervoudige asielaanvragen	13
Evolutie van het aantal asielaanvragen in de buurlanden	14
Beslissingen	15
Erkenning van de vluchtelingenstatus en toekenning van de subsidiaire beschermingsstatus	15
Uitsluiting, opheffing en intrekking	17
Behandelingstermijnen	17
Achterstand	17
Uitreiking van documenten	19
2. Vluchtelingen in de wereld	21
Belang van een globale aanpak	22
Externe dimensie van asiel	22
Regionale beschermingsprogramma's	22
Hervestiging	23
Solidariteit tussen de EU-lidstaten	23
Particular Pressures	24
Het Europees Vluchtelingenfonds (EVF)	24
Een Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem	25
Wetgevende initiatieven	25
Praktische samenwerking	25
Betrokkenheid, ook in de toekomst	27
3. Activiteiten van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen	29
Opdracht	30
Strategische doelstellingen	30
Wettelijk kader	30
Dossierbehandeling en ondersteuning	31
Dossierbehandeling in de praktijk	31
Werkgroepen rond de kwaliteit van de behandeling van asielaanvragen	31
Openheid en delen van ervaringen met UNHCR en de NGO's gespecialiseerd in asiel	32
Hongerstakers	33
Coördinatoren	33
Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen	33
Gender	36

Psy-support	38
Mensensmokkel, mensenhandel en openbare orde	38
Staatlozen	39
Cedoca, de documentatie- en researchdienst	39
Het verbeteren van de informatiehuishouding	39
Dynamiek tussen Cedoca en de verschillende stakeholders	40
Cedoca als partner in internationale projecten	40
Juridische dienst	41
De verdediging van beslissingen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen	41
De verdediging van beslissingen bij de Raad van State	41
Ondersteunende taken	41
Tolkendienst	42
Helpdesk	43
Horizontale diensten	43
Personeelsdienst	43
Stages "Attaché Asiel en Migratie"	43
Nieuwe selecties	44
Tevredenheidsenquête FOD Binnenlandse Zaken	44
Telewerk	44
Kennis- en Leercentrum	45
Dienst internationale betrekkingen	45
Communicatiedienst	45
4. Organisatie	49
Middelen	50
Personeelssterkte	50
Budget	51
Verhuis naar de WTC II	51
Overzicht van de commissarissen	52
Organogram	53
5. De asielprocedure	55
Asielinstanties	56
De Dienst Vreemdelingenzaken	56
Het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen	56
De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen	56
Schema asielprocedure	58
Vluchtelingenstatus	59
Subsidiaire beschermingsstatus	59

Voorwoord

Enkele foto's van de lokalen in het gebouw North Gate vormen de rode draad van dit jaarverslag 2008 van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen. Zij zijn te beschouwen als een eerbetoon aan de kantoren waarin het CGVS van begin 1994 tot januari 2009 gehuisvest was. Met enige nostalgische kijken wij terug op het gebouw dat wij verlaten hebben. Maar tegelijkertijd kijken wij ook vooruit. Er wachten ons immers veel uitdagingen.

In maart 2008 werd bij de vorming van de regering voor het eerst in België een minister bevoegd voor het migratie- en asielbeleid aangesteld. Annemie Turtelboom had de eer om als eerste deze bevoegdheid op zich te nemen. Zij kreeg de voogdij over de Dienst Vreemdelingenzaken, het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen en de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

In het federaal regeerakkoord van 18 maart 2008 (p.35) staat met betrekking tot asiel te lezen dat de regering erover zal waken dat de nieuwe asielwet correct wordt uitgevoerd en dat de doelstellingen ervan (de snelle afhandeling van de procedures met eerbied voor de rechten van asielzoekers en effectieve uitvoering van de beslissingen) gerealiseerd worden. Ik had mij reeds eerder – bij mijn aanstelling in het door mij opgesteld beheersplan – ertoe verbonden “dat elke asielzoeker moet kunnen rekenen op een beslissing van goede kwaliteit (d.w.z. een juiste en goed gemotiveerde beslissing) binnen korte termijn”. Deze doelstellingen blijven voor het CGVS de belangrijkste bakens. Het CGVS zal de minister, de regering, het parlement en het publiek verder regelmatig informeren over de wijze waarop die doelstellingen gerealiseerd worden. Desgevallend zal er aangegeven worden welke maatregelen er nodig zijn om eventuele problemen op te lossen.

De werking van het CGVS werd in 2008 in sterke mate bepaald door vier factoren.

Vooreerst zijn er de in de wet vastgelegde definities van “vluchteling” en “subsidiare bescherming”. Zij bepalen de criteria op basis waarvan een asielaanvraag wordt onderzocht. Het CGVS hanteerde in 2008 een ruime interpretatie van deze definities: in dat jaar 2008 werd door het CGVS meer bescherming toegekend aan asielzoekers dan in de afgelopen jaren. Aan meer dan één op vier asielzoekers werd effectief een beschermingsstatuut verleend. Dit is een stijging ten opzichte van 2007, toen slechts één asielaanvraag op

vijf met een positieve beslissing op het CGVS werd afgesloten. Ook in de toekomst zal de organisatie deze ruime interpretatie blijven aanhouden zodat een status van bescherming wordt toegekend aan elke persoon die effectief bescherming nodig heeft.

Op de tweede plaats kent het CGVS de verplichting om een asielaanvraag binnen een korte termijn te behandelen. Het CGVS nam in 2008 bijna 9 000 beslissingen in individuele asioldossiers. Iets meer dan de helft zijn beslissingen inzake asielaanvragen die in dat jaar werden ingediend. De overige beslissingen werden genomen in asielaanvragen die vóór 2008 werden ingediend. De historische achterstand van 43 000 dossiers is ondertussen teruggebracht tot ongeveer 2 750 dossiers.

Een derde van de asielzoekers ontving een beslissing binnen de 3 maanden na het indienen van hun asielaanvraag. Eén op drie asielzoekers ontving een beslissing binnen de 3 en de 6 maanden na indiening van de aanvraag. Van zodra de laatste achterstandsdossiers onderzocht zijn, beoogt het CGVS in de meeste gevallen de behandelingstermijn tot 3 maanden terug te brengen.

Een derde factor die de werking van het CGVS in 2008 sterk bepaalde zijn de budgettaire grenzen voor personeel en werkingsmiddelen. Het CGVS engageert zich ertoe binnen een korte termijn beslissingen te nemen zonder in te boeten op de kwaliteit van het werk. Voor het eerst sinds de drastische afname van het aantal asielaanvragen in 2001, werd in 2008 echter opnieuw een stijging van het aantal asielaanvragen in België waargenomen. Gezien de impact hiervan op de werklust, is het cruciaal hiervoor over voldoende personeel en middelen te beschikken.

Als vierde factor geldt dat het CGVS in de meeste dossiers sterk afhankelijk is van elementen die de asielzoeker ter staving van zijn relaas aanbrengt. De centrale opdracht van de medewerkers van het CGVS is de laatste jaren aanzienlijk complexer geworden, niet alleen door de hervorming van de asielprocedure, en in het bijzonder de invoering van de subsidiare bescherming, maar nog meer doordat het steeds moeilijker is om te achterhalen wat de herkomst (nationaliteit), de ware achtergrond en de vrees of het risico bij terugkeer van de asielzoeker naar zijn land van herkomst is. Ook het verifiëren of de verklaringen van de asielzoeker geloofwaardig zijn en de voorgelegde documenten authentiek werd complexer. De

complexiteit van de opdracht van het CGVS mag bijgevolg niet onderschat worden. Voor de medewerkers blijft het een dagelijkse uitdaging om de missie zo goed mogelijk uit te voeren. Vandaar ook het belang van maximale ondersteuning (met kwalitatieve informatie over de landen van herkomst, vormingen, juridische ondersteuning, enz...) en maximale valorisatie van de medewerkers.

Tegelijkertijd bereidt het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen zich voor op de realisatie van nieuwe projecten, zoals de invoering van een specifieke procedure voor de erkenning van de status van staatlozen. In het federaal regeerakkoord (p.36) van maart 2008 werd immers voorzien dat het CGVS bevoegd wordt voor de erkenning van staatlozen. Rechtsonzekerheid, rechtsongelijkheid en het misbruik van de procedure zijn de voornaamste argumenten die in de rechtsleer, door de magistratuur en niet-gouvernementele organisaties worden opgeworpen om de bestaande gerechtelijke procedure in vraag te stellen. Het CGVS wordt omwille van zijn ervaring met de behandeling van asielaanvragen en zijn expertise inzake de landen van herkomst van asielzoekers vaak als meest geschikte instantie aangeduid voor de behandeling en beoordeling van de aanvragen tot erkenning als staatloze. Het CGVS heeft zich

er toe verbonden om na te gaan hoe de procedure tot erkenning van de status van staatloze georganiseerd kan worden. Alle aspecten, zowel juridische als organisatorische, worden hierbij onderzocht. Nog niet zo veel landen in de Europese Unie kennen hiervoor een specifieke procedure. België zal met de organisatie van een bijzondere procedure voor de erkenning van de status van staatloze baanbrekend werk leveren.

Met de goedkeuring van een project van hervestiging van 50 vluchtelingen uit Irak heeft de regering begin 2009 een stap gezet in de verdere uitbouw van het asielbeleid. Het CGVS had het terrein voor het project in 2008 al voorbereid door als waarnemer deel te nemen aan internationale conferenties en aan missies die door andere landen werden georganiseerd. Ik reken erop dat dit project een vervolg zal kennen.

Naast het garanderen van het recht op asiel in België (en de Europese Unie) is het aangewezen om aan het asielbeleid een externe dimensie te geven, onder meer door een beleid van bescherming te ontwikkelen ten opzichte van de vluchtelingen die in de regio van herkomst verblijven. Het gros van de vluchtelingen (in totaal 32 miljoen, inclusief de ontheemden) verblijft immers in de regio van herkomst. Ook zij zijn op zoek naar een duurzame toekomst.

Dirk Van den Bulck,
Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen

NORTH GATE 1

Inleiding

Overeenkomstig artikel 57/28 van de wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen brengt de commissaris-generaal elk jaar verslag uit over zijn opdracht aan de minister bevoegd voor migratie- en asielbeleid. Een afschrift van dit verslag met de eventuele opmerkingen van de minister wordt door de minister aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers en aan de Senaat overgemaakt. Dit verslag verduidelijkt niet alleen de werking van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen maar biedt eveneens een algemeen overzicht van de asielproblematiek in België.

Dit eenentwintigste jaarverslag betreft het werkingsjaar 2008.

Het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen werd opgericht in 1988. Op dat moment werd een einde gesteld aan de delegatie van de bevoegdheid aan de vertegenwoordiger in België van het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR). Deze bevoegdheid werd overgenomen door het CGVS, een onafhankelijke administratieve overheid.

Dit jaarverslag en de jaarverslagen van de voorgaande jaren zijn te vinden op de website van het CGVS: www.cgvs.be.

1

Asiel in cijfers

Evolutie van het aantal asielaanvragen

Sinds 2000 is het aantal asielaanvragen constant gedaald. In 2008 is het opnieuw licht gestegen. 12 252 personen dienden in 2008 in België een asielaanvraag in. Dat is een stijging van bijna 10% in vergelijking met vorig jaar.

De stijging in België is voor een belangrijk deel te herleiden tot een stijging van het aantal meervoudige asielaanvragen: meer dan één op vier personen (zijnde 3 331 aanvragen of 27% van het totaal aantal asielaanvragen) die in 2008 een asielaanvraag indienden, dienden reeds eerder een dergelijke aanvraag in in België. Het aantal enkelvoudige asielaanvragen, 8 921 van de 12 252 aanvragen, is in 2008 dus slechts licht gestegen tegenover 2007 (8 315). Dit aantal ligt nog steeds lager dan de 9 400 enkelvoudige asielaanvragen in 2006.

Aantal asielaanvragen in België per jaar

Jaar	Aantal asielaanvragen
1990	14 580
1991	15 173
1992	17 647
1993	26 882
1994	14 353
1995	11 420
1996	12 443
1997	11 788
1998	21 965
1999	35 778
2000	42 691
2001	24 549
2002	18 805
2003	16 940
2004	15 357
2005	15 957
2006	11 587
2007	11 115
2008	12 252

Bron: DVZ

Verdeling enkelvoudige en meervoudige asielaanvragen

Jaar	Aantal asielaanvragen	Aantal enkelvoudige asielaanvragen	Aantal meervoudige asielaanvragen	Percentage meervoudige asielaanvragen
2002	18 805	17 705	1 100	5,8%
2003	16 940	15 397	1 543	9,1%
2004	15 357	13 331	2 026	13,1%
2005	15 957	13 602	2 355	14,7%
2006	11 587	9 400	2 187	18,8%
2007	11 115	8 315	2 800	25,1%
2008	12 252	8 921	3 331	27,1%

Bron: DVZ

Meervoudige asielaanvragen

Opvallend is het aantal meervoudige asielaanvragen en de stijging ervan de voorbije jaren. Een meervoudige asielaanvraag is een asielaanvraag die wordt ingediend nadat er eerder al een beslissing over een asielaanvraag werd genomen voor dezelfde persoon.

In sommige gevallen is een meervoudige asielaanvraag gerechtvaardigd, namelijk wanneer nieuwe elementen worden aangehaald die wijzen op een vrees voor vervolging of een reëel risico op ernstige schade. In vele gevallen blijkt echter dat een bijkomende asielaanvraag enkel wordt ingediend met het oog op het bekomen van tijdelijke opvang of de regularisatie van het verblijf om humanitaire redenen. In het laatste geval rekent men erop dat de behandeling van

een nieuwe asielaanvraag bijgeteld wordt bij de duur van de behandeling van eerdere aanvragen, waarna men zou kunnen stellen dat de behandeling onredelijk lang geduurd heeft.

Bij de behandeling moeten de betrokken instanties (in eerste aanleg de DVZ en het CGVS) minutieus blijven nagaan of er effectief nieuwe elementen zijn en die desgevallend grondig onderzoeken. Tegelijkertijd moet al het mogelijke worden gedaan om misbruiken te voorkomen, onder meer door de aanvragen binnen de kortste tijd te behandelen. Een kordate aanpak van misbruiken is nodig, zo niet riskeert men dat op termijn de procedure in zijn geheel in het gedrang komt.

Top 10 asielaanvragen in België per land van herkomst 2008

Land van herkomst	Aantal
Rusland	1 620
Irak	1 070
Afghanistan	879
Guinee	661
Iran	614
DR Congo	579
Servië	572
Kosovo*	478
Armenië	461
Kameroen	367
Andere landen	4 951
Totaal	12 252

* vanaf april 2008 werden de asielaanvragen van Kosovaren apart berekend na het uitroepen van de onafhankelijkheid in februari 2008

De meeste asielzoekers in 2008 waren afkomstig uit Rusland (13%), Irak (8%), Afghanistan (7%), Guinee, Iran, DR Congo, Servië en Kosovo, Armenië en Kameroen (tussen 3 en 5%). Blijkt dat ook voor België nu een belangrijk deel van de asielzoekers afkomstig is uit landen waar er een gewapend conflict aan de gang is of ernstige problemen vastgesteld worden. Dit was jaren geleden anders. Toen bleken veel meer asielzoekers duidelijk eerder zuiver "economische" migranten. Dit verklaart mede de evolutie in het erkenningspercentage (zie verder).

Top 10 asielaanvragen in België per land van herkomst 2007

Land van herkomst	Aantal
Rusland	1 436
Servië-Montenegro	1 219
Irak	825
DR Congo	716
Afghanistan	696
Guinee	526
Iran	411
Slovakije	364
Armenië	339
Rwanda	321
Andere landen	4 262
Totaal	11 115

Top 10 asielaanvragen in België per land van herkomst 2006

Land van herkomst	Aantal
Rusland	1 582
DR Congo	843
Servië-Montenegro	778
Irak	695
Iran	631
Guinee	413
Armenië	381
Turkije	380
Rwanda	370
Afghanistan	365
Andere landen	5 149
Totaal	11 587

Evolutie van het aantal asielaanvragen in de buurlanden

Een stijging van het aantal asielaanvragen in België in 2008 ten opzichte van de vorige jaren wordt eveneens vastgesteld in andere lidstaten van de Europese Unie. Terwijl het aantal asielaanvragen er ook de voorbije jaren sterk gedaald is, wordt er in 2008 opnieuw een stijging vastgesteld. De stijging betreft niet noodzakelijk dezelfde landen van herkomst. De verdeling van de landen van herkomst is van land tot land verschillend. Zij is immers afhankelijk van

tal van factoren: niet alleen van pushfactoren (de situatie in de landen van herkomst), maar ook van pullfactoren (zoals de aanwezigheid van contacten of een gemeenschap in het onthaalland of het bestaan van georganiseerde of informele netwerken van migratie of mensensmokkel).

Evolutie asielaanvragen in Europa

Land	2003	2004	2005	2006	2007	2008
België	16 940	15 357	15 957	11 587	11 115	12 252
Duitsland	50 563	35 607	28 914	21 029	19 164	22 085
Frankrijk	61 993	65 614	59 221	39 315	35 207	42 513
Nederland	13 402	9 782	12 347	14 465	7 102	13 399
Verenigd Koninkrijk	60 047	40 202	30 459	28 321	27 903	30 547
Andere landen*	122 001	87 432	70 669	79 545	105 287	102 757
Totaal	324 946	253 994	217 567	194 262	205 778	223 553

* Oostenrijk, Denemarken, Spanje, Finland, Griekenland, Ierland, Noorwegen, Zweden, Zwitserland

Beslissingen

Beslissingen CGVS 2008

	Totaal	Percentage
Erkenning van de vluchtelingenstatus	2 143	23,91%
Toekenning van de subsidiaire beschermingsstatus	394	4,40%
Weigering van de vluchtelingenstatus en weigering van de subsidiaire beschermingsstatus	5 474	61,07%
Weigering van inoverwegingname van een asielaanvraag (E.U.-onderdaan)	314	3,50%
Weigering van de vluchtelingenstatus en weigering van de subsidiaire beschermingsstatus (art. 52)	5	0,06%
Technische weigering	345	3,85%
Uitsluiting van de vluchtelingenstatus en uitsluiting van de subsidiaire beschermingsstatus	14	0,16%
Uitsluiting van de vluchtelingenstatus en weigering van de subsidiaire beschermingsstatus	1	0,01%
Weigering van de vluchtelingenstatus en uitsluiting van de subsidiaire beschermingsstatus	19	0,21%
Intrekking van de vluchtelingenstatus (fraude)	23	0,26%
Intrekking van de subsidiaire beschermingsstatus (fraude)	1	0,01%
Afstand + afsluiting + vertrek IOM	169	1,89%
Zonder voorwerp (art. 55 regularisatie)	40	0,45%
Zonder voorwerp (Belgische nationaliteit- overlijden)	22	0,25%
Totaal	8 964	100%

Erkenning van de vluchtelingenstatus en toekenning van de subsidiaire beschermingsstatus

Het CGVS heeft in 2008 in totaal 8 964 beslissingen genomen. 2 143 waren erkenningen van de vluchtelingenstatus en in 394 gevallen werd de subsidiaire bescherming toegekend. Dit betekent dat meer dan één vierde van alle beslissingen die het CGVS in 2008 nam, positieve beslissingen waren. Aan 28,31% van de asielzoekers werd op het einde van de asielprocedure effectief een beschermingsstatuut verleend. Dit is een stijging tegenover 2007, toen slechts één

asielaanvraag op vijf of 20,4% met een positieve beslissing werd afgesloten.

Begin jaren 2000 lag het erkenningscijfer zelfs lager dan 10%. Er is een driedelige verklaring voor dit stijgend percentage. Ten eerste past het CGVS niet langer louter het LIFO-principe toe, wat wel het geval was in de jaren 2000-2003. Hierdoor werden er voornamelijk beslissingen genomen in de ontvankelijkheidsfase

en veel minder in de gegrondheidsfase waardoor er dus ook minder erkenningen mogelijk waren. Ten tweede zijn asielzoekers steeds vaker afkomstig uit landen waar ernstige schendingen van de mensenrechten of gewapende conflicten hen tot vluchten dwingen. Louter economische motieven blijken dus steeds minder aan een asielaanvraag ten grondslag te liggen. Ten derde biedt de invoering van de subsidiaire beschermingsstatus in België sinds eind 2006 de mogelijkheid tot bijkomende effectieve bescherming aan personen die niet voor de vluchtelingenstatus in aanmerking komen.

Overzicht evolutie erkenningspercentage 2000-2008

Jaar	Erkenningen	Eindbeslissingen	%
2000	1 198	16 717	7,2%
2001	897	23 433	3,8%
2002	1 166	23 768	4,9%
2003	1 201	19 804	6,1%
2004	2 275	15 617	14,6%
2005	3 059	16 791	18,2%
2006	1 914	12 349	15,5%
2007	1 843	10 302	17,9%
2008	2 143	8 964	23,9%

2 143 asielzoekers werden in 2008 als vluchteling erkend. Met inbegrip van hun minderjarige kinderen betekent dit dat het CGVS aan 3 032 personen effectieve bescherming als vluchteling bood. Zij waren voornamelijk afkomstig uit Rusland, Irak, Guinee, Servië en Kosovo, Rwanda en DR Congo. Afghanistan, Sri Lanka, China en Syrië vullen de top 10 verder aan.

In 2008 kende het CGVS de subsidiaire beschermingsstatus toe in 394 gevallen of, met inbegrip van hun minderjarige kinderen, aan 475 personen. Zij waren hoofdzakelijk afkomstig uit Irak, Afghanistan, Somalië, Soedan en DR Congo.

Erkenningsbeslissingen 2008

Land van herkomst	Aantal
Rusland	332
Irak	273
Guinee	214
Servië en Kosovo	144
Rwanda	122
DR Congo	107
Afghanistan	84
Sri Lanka	78
China	76
Syrië	62
Andere landen	651
Totaal	2 143

Toekenning subsidiaire beschermingsstatus 2008

Land van herkomst	Aantal
Irak	229
Afghanistan	79
Somalië	39
Soedan	12
DR Congo	10
Albanië	4
Israël	4
Onbepaald	4
Staatlozen	4
Palestina	3
Totaal	394

Drie op vier asielaanvragen werden door het CGVS in 2008 negatief afgesloten. In de meeste gevallen was het CGVS van oordeel dat de verklaringen van de asielzoeker in verband met zijn herkomst, identiteit of aangehaalde problemen niet waarachtig waren.

Uitsluiting, opheffing en intrekking

Het Vluchtelingenverdrag is in sommige gevallen niet van toepassing op bepaalde vreemdelingen alhoewel ze aan de voorwaarden van het Vluchtelingenverdrag voldoen. Dit wordt beschreven in artikel 1F: de uitsluitingsclausule.

De asielzoeker kan ook worden uitgesloten van de subsidiaire beschermingsstatus. De Belgische Vreemdelingenwet hanteert nagenoeg dezelfde redenen voor uitsluiting als bij de vluchtelingenstatus.

In 2008 heeft het CGVS in 14 dossiers de uitsluiting van de vluchtelingenstatus en van de subsidiaire beschermingsstatus toegepast. In 1 geval werd er beslist de vreemdeling uit te sluiten van de vluchtelingenstatus en niet van de subsidiaire beschermingsstatus. In 19 dossiers werd er enkel beslist de vreemdeling uit te sluiten van de subsidiaire beschermingsstatus, maar niet van de vluchtelingenstatus.

Het Vluchtelingenverdrag bepaalt eveneens dat de vluchtelingenstatus kan worden opgeheven (artikel 1C), net zoals de Vreemdelingenwet bepaalt dat de subsidiaire beschermingsstatus kan worden opgeheven (artikel 55/5).

In 2008 is er geen enkele opheffing gebeurd.

In de Vreemdelingenwet staat uitdrukkelijk de mogelijkheid tot intrekking van de vluchtelingenstatus of de subsidiaire beschermingsstatus (artikel 57/6). De intrekking kan op grond van feiten die de asielzoeker verkeerd heeft weergegeven of achtergehouden, of van valse verklaringen, of van valse of vervalste documenten die doorslaggevend zijn geweest voor de erkenning van de vluchtelingenstatus of de toekenning van de subsidiaire beschermingsstatus. De status kan ook worden ingetrokken ten aanzien van de vreemdeling wiens persoonlijk gedrag er later op wijst dat hij geen vervolging vreest.

In 2008 werd in 23 gevallen de vluchtelingenstatus ingetrokken en in 1 geval de subsidiaire beschermingsstatus.

Behandelingstermijnen

In 2008 lag het aantal beslissingen (de output) even hoog als het aantal binnengekomen dossiers op het CGVS (de input).

De 8 964 beslissingen die het CGVS in 2008 nam hebben betrekking op 11 940 personen (volwassenen met inbegrip van hun minderjarige kinderen). De input bedroeg 8 282 dossiers.

De gemiddelde duur van de behandeling op het CGVS van een asielaanvraag die na 1 juni 2007 ingediend werd, bedraagt 100 kalenderdagen (te rekenen vanaf het overmaken van het dossier door de DVZ aan het CGVS).

Op dit ogenblik ontvangt al meer dan 50% van de asielzoekers (die een asielaanvraag na 1 juni 2007 ingediend hebben) binnen de 3 maanden een beslissing. Het CGVS wil nog beter doen: het wil er toe komen dat 80% van de asielzoekers binnen de 3 maanden een beslissing ontvangt. Dat dit objectief nu nog niet gerealiseerd werd, heeft te maken met de achterstand uit het verleden.

Achterstand

De totale achterstand is de voorbije jaren sterk gedaald: van meer dan 40 000 dossiers in 2000 tot 5 248 dossiers eind 2008. Hiervan kunnen 2 500 dossiers als een normale werkreserve worden beschouwd en 2 750 dossiers als achterstand.

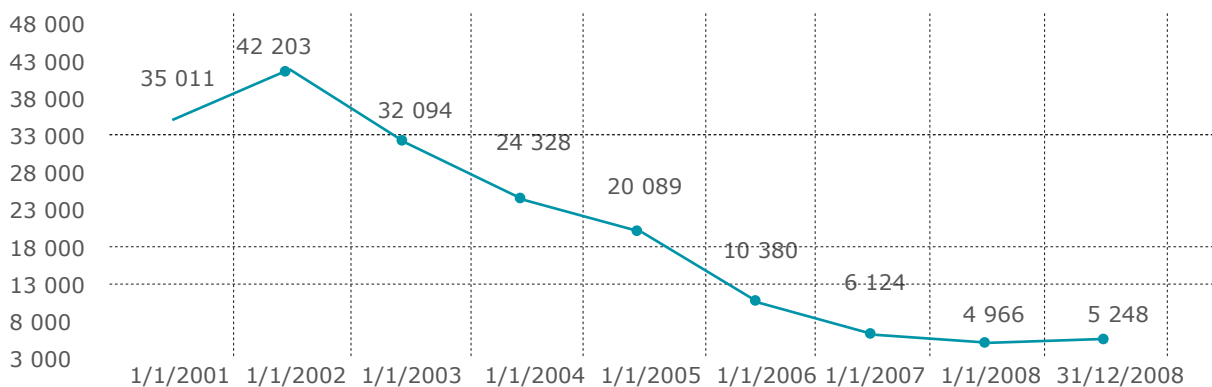
Aangezien het CGVS niet louter werkt volgens het LIFO-principe (Last In, First Out), wordt een gedeelte van de dossiers niet binnen de termijn van 3-6 maanden afgehandeld. Asieldossiers van minderjarigen en dossiers die wettelijk bij voorrang dienen te worden behandeld krijgen steeds prioriteit. Het betreft hier onder meer opgesloten vreemdelingen, vreemdelingen die een gevaar vormen voor de openbare orde of de nationale veiligheid en vreemdelingen voor wie de minister gebruik maakt van het injunctierecht, waar

de wet een beslissingstermijn van 15 dagen voorziet.

Dat in 2008 het laatste gedeelte van de achterstand niet weggewerkt werd, is voornamelijk te wijten aan twee factoren:

- ten eerste was in 2008 een zeer groot aantal medewerkers (onder andere 60% van de dossierbehandelaars maar ook researchers en medewerkers van de juridische dienst) in stage op het CGVS (van november 2007 tot november 2008). Het CGVS had voordien voornamelijk medewerkers in contractueel dienstverband. De keuze om deze medewerkers te statutariseren heeft duidelijk gevol-
- gen gehad voor de productiviteit. Een stagiair volgt immers een intensief opleidingsprogramma en stelt een eindverhandeling op. Gedurende 10 maanden in 2008 waren talrijke medewerkers dus tijdelijk niet beschikbaar voor de dossierbehandeling. Dit kwam per dossierbehandelaar neer op een verlies aan beschikbaarheid van 3 maanden;
- ten tweede heeft een groot aantal medewerkers (36 FTE (full-time equivalent)) het CGVS verlaten in 2008, zonder dat zij vervangen werden. Het aantal effectieven is zo sterk verminderd.

Achterstand 2001-2008

Alle hiervoor vermelde statistieken kunt u eveneens terugvinden op de website van het CGVS: www.cgvs.be v

Uitreiking van documenten

De Vreemdelingenwet bepaalt dat de commissaris-generaal aan erkende vluchtelingen en erkende staatlozen administratieve documenten uitreikt die normaal door hun nationale overheden zouden worden uitgereikt. Deze bepaling is een uitvoering van artikel 25 van het Vluchtelingenverdrag en artikel 25 van het Verdrag van New York van 28 september 1954 betreffende de status van staatlozen.

Aantal uitgereikte documenten 2008

Type document	Aantal
Vluchtelingenattest	3 542
Attesten betreffende de vluchtelingenstatus	2 443
Attest van staatloze	89
Documenten van burgerlijke stand	8 084
Vrijstelling van echtverklaringen	9
Verklaringen van afstand van status	10
Totaal	14 177

Aantal uitgereikte documenten 2000-2008

Jaar	Aantal
2000	14 210
2001	13 207
2002	13 100
2003	12 483
2004	15 486
2005	24 712
2006	20 960
2007	12 925
2008	14 177

In totaal werden sinds het ontstaan van het CGVS 224 157 documenten uitgereikt.

2

Vluchtelingen in de wereld

Het jaar 2008 heeft weinig beterschap gebracht in het lot van de vluchtelingen en IDP's (internally displaced persons) wereldwijd. Daar waar hun aantal in 2006 nog op een historisch laagtepunt lag, hebben recente conflicten zoals in Irak en Somalië de cijfers terug de hoogte in gejaagd. Volgens schattingen van UNHCR hadden in 2008 wereldwijd zo'n 32 miljoen vluchtelingen en IDP's nood aan bescherming¹.

De meesten van hen bevinden zich in penibele omstandigheden in of rond conflictgebieden, in landen die meestal niet in staat zijn adequate opvang en bescherming te bieden. Ze wonen jarenlang in vluchtelingenkampen zonder enig zicht op terugkeer naar hun thuisland. Integratie in het land van eerste opvang is vaak onmogelijk.

Slechts een minderheid probeert internationale bescherming te vinden in lidstaten van de Europese Unie. Ook hier is in 2008 voor het tweede jaar op rij een stijging merkbaar (2006: 201 000; 2007: 223 700; 2008: 238 000)². De strijd tegen illegale migratie heeft als gevolg dat het ook voor vluchtelingen soms moeilijk is toegang te krijgen tot de Europese asielprocedures. Ze hebben vaak geen andere keuze dan beroep te doen op mensensmokkelaars die steeds drierdere methodes hanteren om de grenscontroles te omzeilen. Iedereen kent de beelden van overvolle bootjes richting Canarische Eilanden, Malta en Lampedusa. UNHCR schat dat in 2008 meer dan 67 000 personen de gevaarlijke tocht over zee richting Europa ondernomen hebben. Van meer dan 1 700 personen is geweten dat zij de overtocht niet overleefd hebben, maar het totaal aantal doden zou wel eens veel hoger kunnen liggen.

Belang van een globale aanpak

Er moet verder werk worden gemaakt van een globale visie op de vluchtelingenproblematiek, waarbij niet enkel de nationale of Europese belangen belicht worden, maar ook gezocht wordt naar manieren om derde opvanglanden op een constructieve wijze te be-

¹ Toespraak van Hoog-Commissaris voor de Vluchtelingen, Antonio Guterres voor de VN Veiligheidsraad van 08/01/09.

² UNHCR, "Asylum Levels and Trends in Industrialized Countries 2008", 24/03/09.

trekken. Zij dragen ontegensprekelijk de grootste last bij de opvang en moeten bijgevolg extra ondersteund worden. Een verhoogde beschermingscapaciteit in de regio's van herkomst kan als gevolg hebben dat minder vluchtelingen zich gedwongen voelen de vaak levensgevaarlijke tocht naar Europa te ondernemen. Voor hen die dit toch doen moet de toegang tot de Europese asielprocedures verzekerd worden. Europese lidstaten wiens opvang- en asielsysteem onder druk staat door een bijzonder hoge instroom van asielzoekers moeten de nodige bijstand kunnen krijgen, zodat een effectieve bescherming kan geboden worden aan wie die nodig heeft. Onderlinge verschillen tussen lidstaten inzake asielpraktijken dienen genivelleerd te worden om te komen tot een Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem dat beantwoordt aan hoge standaarden.

Het CGVS is een pleitbezorger van een dergelijke coherente aanpak van asiel en engageert zich ook buiten het nationale kader om deze globale visie in de praktijk om te zetten. De solidariteit, zowel met derde landen als tussen EU-lidstaten onderling, moet intrinsiek deel gaan uitmaken van de globale aanpak van de asielproblematiek.

Externe dimensie van asiel

Initiatieven van internationale solidariteit met derde landen moeten worden voortgezet en uitgebreid. Dergelijke initiatieven hebben zowel betrekking op de verhoging van de beschermingscapaciteit van derde landen als op de vermindering van de lasten die landen van eerste opvang dragen.

Regionale beschermingsprogramma's

Op Europees niveau werd de laatste jaren meer en meer aandacht besteed aan de vraag hoe aan vluchtelingen en ontheemden een betere bescherming kon geboden worden in hun regio's van oorsprong. Deze denkoefening heeft geresulteerd in het concept van "Regionale Beschermingsprogramma's" (RBP's): complexe bijstandsprogramma's die geografisch geënt zijn op een specifieke regio van oorsprong of transit waarin een breed gamma aan beschermingsgerelateerde acties wordt uitgevoerd. Het betreft projecten voor de verbetering van de lokale opvangpraktijken, de uitbouw van efficiënte nationale asielsystemen

en het faciliteren van "duurzame oplossingen" voor vluchtelingen en ontheemden (integratie in het gastland, terugkeer naar het land van oorsprong of hervestiging naar een derde land).

Momenteel lopen twee pilootprojecten van regionale beschermingsprogramma's. Eén programma is geënt op de transitregio van westelijke GOS-staten (Wit-Rusland, Oekraïne en Moldavië). Een tweede programma loopt in Tanzania, in de regio van de Grote Meren. Het project in Tanzania werd onder andere medegefinancierd door België. In 2008 heeft een vertegenwoordiger van het CGVS in het kader van een hervestigingsproject dit programma in Tanzania bezocht (zie verder).

Het CGVS pleit op Europese overlegmomenten voor het aanpassen en uitbreiden van bestaande beschermingsprogramma's en het ontwikkelen van nieuwe programma's die flexibel kunnen inspelen op snel veranderende realiteiten. Er kan gedacht worden aan het ontwikkelen van mechanismen die de steun van lidstaten aan beschermingsprogramma's (in de vorm van een verhoging van de financiële steun aan UNHCR) een meer bindend karakter geven.

Hervestiging

Het CGVS pleit al meerdere jaren voor de invoering van een hervestigingsbeleid in België. Hervestiging – of resettlement, zoals het vaak genoemd wordt – is mogelijk voor mensen die gevlucht zijn uit hun land van oorsprong, maar die onderweg gestrand zijn in een eerste opvangland. UNHCR voorziet voor deze personen drie mogelijke duurzame oplossingen: integratie in het eerste opvangland, terugkeer naar het land van oorsprong, of hervestiging naar een derde land. Pas wanneer de eerste twee duurzame oplossingen onmogelijk blijken, wordt hervestiging overwogen naar een ander land dat bereid is voor opvang te zorgen.

Om zich optimaal voor te bereiden op de eventuele invoering van een resettlement-programma in België, heeft het CGVS in 2008 als waarnemer deelgenomen aan twee Europese samenwerkingsprojecten met ervaren hervestigingslanden: "Durable solutions in practice" met Nederland en het "Cross-border resettlement"-project met Ierland en het Verenigd Koninkrijk.

In december 2007 namen medewerkers van het CGVS en Fedasil (Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers) in het kader van het "Durable solutions in practice"-project deel aan een resettlement-selectiemissie naar Thailand. In de loop van 2008 hebben er nog verschillende werkbezoeken plaatsgevonden in Nederland, om het gespecialiseerde opvangcentrum voor hervestigde vluchtelingen in Amersfoort te bezoeken en om de specifieke voorzieningen voor de hervestigde vluchtelingen te bestuderen. Om de resultaten van deze studiebezoeken maximaal te verspreiden in België heeft het CGVS, samen met Fedasil, op 10 en 11 april 2008 in Brussel een hervestigingsworkshop georganiseerd voor alle betrokkenen, zowel op overheidsniveau als vanuit het middenveld.

Op uitnodiging van de Nederlandse staatssecretaris voor Justitie, mevrouw Nebahat Albayrak, heeft de commissaris-generaal zelf deelgenomen aan een Nederlandse selectiemissie. Deze vond plaats in april 2008 en had betrekking op Birmese vluchtelingen die al jarenlang vastzaten in het Tham Hin-vluchtelingenkamp in Thailand.

Om het Nederlandse hervestigingsbeleid goed te kunnen vergelijken met andere systemen, heeft het CGVS zich ook ingeschreven voor het "Cross-border resettlement"-project. Dit gaf de medewerkers van het CGVS de kans om tijdens een selectiemissie naar Tanzania – voor de hervestiging van Congolese vluchtelingen – in september 2008 zowel het Ierse als het Britse resettlement-programma in de praktijk te leren kennen. In de loop van 2009 zijn er nog verschillende werkbezoeken gepland om de opvang- en integratiemodaliteiten in Ierland en het Verenigd Koninkrijk ter plaatse te bestuderen.

Op 13 februari 2009 is de Belgische Ministerraad akkoord gegaan met een pilootproject voor de hervestiging van een vijftigtal vluchtelingen afkomstig uit Irak. Het CGVS wordt bevoegd voor de selectie van de te hervestigen personen.

Solidariteit tussen de EU-lidstaten

Het volstaat niet dat Europa met betrekking tot asiel solidariteit toont in zijn relaties met derde landen. Ook tussen Europese lidstaten onderling moet gestreefd worden naar een betere lastenverdeling en verspreiding van "best practices". Sommige lidstaten ervaren

een verhoogde migratiedruk, omwille van specifieke pull factoren of door hun ligging aan de buitengrenzen van de EU. Zeker de kleinere eilandstaten Malta en Cyprus, maar ook grotere lidstaten als Griekenland en Italië vragen meer solidariteit van andere lidstaten voor de opvang van asielzoekers en de verwerking van asielaanvragen.

Particular Pressures

Onder impuls van de Europese Commissie werd de discussie over "particular pressures" en "intra-EU-solidariteit" in 2008 op gang getrokken. Men kan grofweg drie vormen van solidariteit tussen lidstaten onderscheiden: financiële solidariteit, de overname van asielzoekers of vluchtelingen en assistentie ter plaatse.

Wat de financiële solidariteit betreft gaan stemmen op om het Europees Vluchtelingenfonds, dat bij het toekennen van nationale budgetten rekening houdt met factoren als instroom en erkenningscijfers, verder te hervormen. De eerste stappen zijn al ondernomen door de creatie van een speciale, snel toegankelijke budgetlijn voor "uitzonderlijke maatregelen". Het effect hiervan moet nog worden geëvalueerd.

Landen zoals Malta en Cyprus zijn vragende partij voor een evenwichtige herverdeling van asielzoekers of vluchtelingen over de EU-lidstaten. Ze vragen dan ook dat andere lidstaten een deel van hun asielzoekers of erkende vluchtelingen overnemen of op zijn minst de Dublinverordening niet meer toe te passen in het geval van landen die onder verhoogde migratiedruk staan. De grote meerderheid van de lidstaten staat echter weigerachtig tegenover deze maatregelen omdat ze vrezen voor een verhoogde pull factor.

De meeste lidstaten zien vooral heil in het praktisch ondersteunen van opvang, dossierbehandeling en integratie in het eerste opvangland. Dit kan door het aanbieden van algemene expertise met betrekking tot het beheer van migratiestromen, maar ook concreet door het delen van informatie over herkomstlanden, door het ter beschikking stellen van tolken, door het sturen van asielexpertenteams die kunnen bijspringen bij de screening of interviews van asielzoekers, of zelfs bij het formuleren van voorstelbeslissingen in de asioldossiers.

Het CGVS gelooft dat solidariteit tussen lidstaten nodig is om te komen tot een geharmoniseerd Europees asielsysteem en zet zich actief in voor de praktische uitwerking van een effectief solidariteitsmodel. Zo namen experts van het CGVS in september en november 2008 deel aan de High Level Working Group on Particular Pressures, georganiseerd door GDISC. In deze werkgroep wordt de haalbaarheid en wenselijkheid van de verschillende vormen van solidariteit onderzocht en wordt nagedacht over hoe solidariteit effectief in de praktijk kan worden gebracht.

Het Europees Vluchtelingenfonds (EVF)

Het Europees Vluchtelingenfonds heeft als doel de lidstaten te ondersteunen bij de opvang van asielzoekers, de integratie van erkende vluchtelingen, de verbetering van asielprocedures en de hervestiging van vluchtelingen uit derde landen. Het is een belangrijk solidariteitsinstrument aangezien bij de verdeling van budgetten voor nationale programma's rekening gehouden wordt met het aantal asielzoekers en het aantal erkende vluchtelingen per lidstaat. Bovendien bestaat er binnen het fonds een specifieke budgetlijn voor "Community Actions" ter bevordering van samenwerking tussen meerdere lidstaten, en is er een extra budget voorzien voor zogenaamde noodmaatregelen, als tegemoetkoming aan de landen die een verhoogde migratiedruk ervaren.

Het CGVS is sinds jaren een partner bij de uitvoer van concrete projecten onder het nationale Belgische EVF-programma (beheerd door Fedasil). In 2008 werden een aantal projectonderdelen afgewerkt die financiële steun verkregen hadden in het kader van het nationale EVF-programma 2007. Het betrof een voortzetting van het in 2007 geïnitieerde project "Algemeen vormingsprogramma subsidiaire bescherming en nieuwe asielprocedure en informatiecampagne nieuwe asielprocedure". Zo werd in februari 2008 een colloquium georganiseerd omtrent subsidiaire bescherming voorafgegaan door een brainstormingssessie met nationale en internationale experts. Verder werden informatiebrochures over de nieuwe asielprocedure ontwikkeld, zowel voor asielzoekers als voor het grote publiek. Tenslotte werden voor de vertalers-tolken, waarop het CGVS beroep doet, een taalttest en een startervorming ontwikkeld.

Een Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem

Traditioneel hebben EU-lidstaten de neiging nationale belangen te laten primeren wanneer het gaat over onderwerpen als asiel en migratie. Ze nemen maatregelen om de eigen instroom van asielzoekers te beheersen en hoeden zich voor maatregelen die een aantrekkingseffect kunnen hebben. Een gevolg hiervan is het zogenaamde "waterbedeffect", waarbij restrictieve maatregelen, die leiden tot een daling van het aantal asielaanvragen in het ene land, als gevolg hebben dat het aantal asielaanvragen in een ander land stijgt, waarop het tweede land geneigd is op zijn beurt maatregelen te nemen, met een nieuwe verschuiving tot gevolg. Dit waterbedeffect kan leiden tot een daling van de algemene beschermingsstandaard, wat uiteraard absoluut vermeden moet worden.

De enige valabele oplossing moet een oplossing op Europese schaal zijn, een Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem, waarin lidstaten gezamenlijk hun verantwoordelijkheid opnemen en via kwalitatief hoogstaande procedures een hoge standaard van bescherming handhaven. Er bestaan twee complementaire pistes om tot het Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem te komen: wetgevende initiatieven en versterkte praktische samenwerking tussen de nationale asieladministraties.

Wetgevende initiatieven

Tijdens de eerste fase van de opbouw van het Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem werd al een pakket legislatieve instrumenten goedgekeurd, waaronder de Kwalificatierichtlijn, de Procedurerichtlijn, de Opvangrichtlijn en de Dublinverordening. Deze instrumenten, die minimumnormen oplegden, waren een duidelijke stap in de goede richting. Zeker de Kwalificatierichtlijn bevat reeds definities van hoge standaarden, waarvan het harmoniserende effect in de toekomst nog zal blijken. De andere richtlijnen, en zeker de Procedurerichtlijn, bevatten nog teveel uitzonderingsregels en vage, interpreteerbare bepalingen om effectief tot harmonisatie van nationale asielpraktijken te komen.

In haar communicatie van 17 juni 2008, getiteld "Asielbeleidsplan: een geïntegreerde bescherming in de hele EU"³ heeft de Europese Commissie een

³ COM(2008) 360

sterk en evenwichtig programma voorgesteld voor de totstandkoming van de tweede fase van het Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem. Eén van de krachtlijnen in het Asielbeleidsplan betreft het legislatieve instrumentarium. In de tweede helft van 2008 werd een eerste pakket voorstellen voor legislatieve instrumenten "van de tweede generatie" aan de lidstaten ter onderhandeling voorgelegd. Het betreft amenderingen van de eerdere instrumenten, met de bedoeling deze te verfijnen, te verduidelijken en aan te vullen, om uiteindelijk te komen tot hogere standaarden en een eind te stellen aan de vele uitzonderingsbepalingen die de eerste generatie wetgevende instrumenten typeren.

Het CGVS neemt, vooral met betrekking tot de Kwalificatie- en Procedurerichtlijn, actief deel aan besprekingen en onderhandelingen op expertenniveau, waarbij het vanuit een reëel engagement pleit voor hogere gemeenschappelijke standaarden.

Praktische samenwerking

Een tweede piste om tot harmonisering te komen is het versterken van de praktische samenwerking tussen de nationale asieladministraties van de lidstaten. Via internationale fora en gemeenschappelijke projecten worden informatie en ervaringen uitgewisseld en wordt de dialoog aangegaan over alle mogelijke aspecten van de asielpraktijk. Het CGVS heeft reeds een lange traditie inzake internationale samenwerking en is dan ook op vele internationale fora actief.

Eurasil

Eurasil is een EU-netwerk voor nationale asielexperten, dat wordt gecoördineerd door de Europese Commissie. De vergaderingen worden vooral bijgewoond door ambtenaren van de nationale staten die instaan voor de behandeling van asielaanvragen, maar ook UNHCR, andere internationale organisaties, NGO's en allerlei experts worden uitgenodigd.

De activiteiten van Eurasil zijn bedoeld om op informele wijze betere werkrelaties te ontwikkelen tussen asielambtenaren en informatie en standpunten uit te wisselen zodat er een grotere convergentie ontstaat op Europees niveau. Daar waar de focus van Eurasil aanvankelijk bij COI (Country of Origin Information) lag, worden recent meer beleidsaspecten aangekaart.

De uitwisseling gebeurt via plenaire vergaderingen en workshops over specifieke landen van herkomst of over specifieke asielonderwerpen.

In 2008 werden landenworkshops georganiseerd rond Afghanistan, Irak, de Palestijnse gebieden, Rusland (Tsjetsjenië), Rwanda en Turkije. Verder werden workshops gehouden over de volgende horizontale thema's: vrijwillige terugkeer, opheffing, fact finding missies, identiteitskwesies, taalanalyse, getraumatiseerde personen en informaticatoepassingen op het gebied van COI.

IGC

IGC (Inter-Governmental Consultations on Asylum, Refugee and Migration Policies in Europe, North America and Australia) is een forum dat op geregelde tijdstippen vertegenwoordigers van Europa (waaronder België), de Verenigde Staten, Canada, Nieuw-Zeeland en Australië samenbrengt omtrent thema's inzake asiel en migratie. Een van de centrale werkhema's van de Werkgroep Asiel voor 2008 was de functie van dossierbehandelaar (selectie, functie, verantwoordelijkheden, opleidingen, kwaliteitsmanagement, ontwikkelingsmogelijkheden, enz...).

De samenwerking binnen IGC wordt gekarakteriseerd door informaliteit, vertrouwelijkheid en openheid. IGC biedt de deelnemers een ruimte waar ze beleid en ideeën kunnen bespreken zonder dat dit tot resultaten moet leiden. Er worden dus geen bindende beslissingen genomen. Een klein permanent secretariaat in Genève (Zwitserland) staat in voor de coördinatie van de vergaderingen en informatie-uitwisselingen tussen hoge ambtenaren en experts.

GDISC

In 2004 organiseerde Nederland, toen EU-voorzitter, een conferentie met de Directeuren-generaal van de asiel- en migratiediensten. Toen bleek dat deze ontmoetingen een toegevoegde waarde hadden, werd besloten dit via een netwerk te formaliseren en één maal per jaar samen te komen. GDISC (General Directors' of Immigration Services Conference) telt ondertussen 33 leden, die de immigratiediensten of hun equivalenten vertegenwoordigen.

GDISC heeft als doel het initiëren, coördineren en

verbeteren van praktische samenwerking tussen asiel- en migratiediensten. Het wil ook een platform zijn voor de uitwisseling van ervaringen en best practices en de uitbouw van een expertennetwerk. Het zet internationale projecten op die zich toespitsen op de praktische samenwerking op het gebied van asiel en migratie, waaronder het European Asylum Curriculum (EAC), waaraan het CGVS actief deelneemt, en de High Level Working Group on Particular Pressures, die in 2008 opgericht werd.

Europees Migratie Netwerk (EMN)

Het Europees Migratie Netwerk is een initiatief van de Europese Commissie. Het werd opgestart in 2003 als een pilootproject maar is sinds 2008 officieel van start gegaan. België was er van bij het begin bij betrokken.

Het netwerk heeft als doel de Europese instellingen, nationale autoriteiten, instanties die met de problematiek bezig zijn, alsook het grote publiek actuele, objectieve en vergelijkbare informatie over migratie en asiel te verstrekken.

Het netwerk wordt beheerd door de Europese Commissie in samenwerking met de lidstaten. Iedere lidstaat stelt een nationaal contactpunt (NCP) aan. Voor België is dit NCP samengesteld uit drie medewerkers van verschillende instellingen rond asiel en migratie: het CGVS, de Dienst Vreemdelingenzaken, en het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding.

Er werden een zestal strategische doelstellingen gedefinieerd zoals optimalisatie en analyse van de migratiestatistieken, het verwerven van een beter inzicht in het beleid, de best practices van andere lidstaten en het bouwen van een brug tussen de overheid en de wetenschappelijke wereld. Zowel op nationaal als Europees niveau werd een beheerscomité opgericht dat de nodige impulsen dient te geven en het EMN zal evalueren.

Op Belgisch niveau is het de bedoeling op termijn een kenniscentrum inzake migratie en asiel uit te bouwen door de creatie van een nationaal netwerk. Verder worden er ook studies en rapporten over de materie gemaakt. Zo handelen de eerstvolgende studies over niet-begeleide minderjarigen, vrijwillige terugkeerprogramma's en niet-geharmoniseerde statussen binnen het asielbeleid. Een andere belangrijke taak

is betrouwbare statistieken over asiel en migratie aan te leveren en ad hoc vragen van andere lidstaten te beantwoorden. De resultaten zullen dan ondermeer worden verspreid via conferenties, publicaties, alsook via een databank en website waar alle relevante informatie wordt verzameld.

European Asylum Curriculum (EAC)

Naast de interne reflectie over de kwaliteit op het CGVS, werden er initiatieven genomen op Europees niveau om het asielbeleid van de verschillende lidstaten te harmoniseren. Eén van deze initiatieven is het EAC-project dat eruit bestaat een verzameling opleidingsmodules met betrekking tot asiel uit te werken en ter beschikking te stellen van de Europese asielinstanties. Het doel van deze gemeenschappelijke opleiding, die bestemd is voor alle medewerkers van asielinstanties van de EU, is om op praktische wijze bij te dragen tot de harmonisering van het asielbeleid op Europees niveau.

Het CGVS leverde een bijdrage aan de uitwerking van verschillende modules van het EAC-programma, namelijk de modules "Inclusion" (de definitie van vluchteling en van subsidiaire bescherming), "Evidence Assessment" (de vaststelling van de feiten) en "Interview Techniques for Children". Het CGVS voorziet in 2009-2010 verschillende van deze EAC-modules te gebruiken in het kader van het intern opleidingsprogramma. Er zullen interne trainers van het CGVS worden opgeleid, tegelijk met collega's van andere Europese asielinstanties, om vervolgens zelf de opleiding van de medewerkers van het CGVS op zich te nemen.

Europees Asielondersteuningsbureau (EASO – European Asylum Support Office)

Het CGVS is traditioneel een trouwe voorstander en actieve pleitbezorger van versterkte praktische samenwerking tussen de lidstaten. Al sinds enkele jaren wordt geopperd dat de bestaande informele en ad hoc samenwerkingsvormen zouden moeten geïnstitutionaliseerd worden in een asielondersteuningsbureau. Dit bureau zou lidstaten ondersteuning kunnen bieden bij de uitwisseling van informatie en best practices (onder andere met betrekking tot landeninformatie), het vormen van asielambtenaren, het beheer van Europese projecten inzake asiel, enz

Het CGVS neemt actief deel aan vergaderingen op Europees niveau ter voorbereiding van de oprichting van het ondersteuningsbureau.

Betrokkenheid, ook in de toekomst

België zal tijdens het tweede semester van 2010 het voorzitterschap van de EU waarnemen. Voor immigratie en vooral voor asiel is deze periode erg belangrijk. Volgens het Haags Programma (2004-2010) zou de tweede fase van het Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem, met een unieke asielprocedure en een uniforme beschermingsstatus, dat geldig is in de hele EU, eind 2010 voltooid moeten zijn. Het Asielbeleidsplan van de Europese Commissie⁴ schuift echter 2012 als een meer realistische datum naar voren. Dit belet niet dat België naar alle waarschijnlijkheid de Raad van de Europese Unie zal voorzitten bij de oprichting van een Asielondersteuningsbureau en tijdens de onderhandeling van belangrijke instrumenten zoals de tweede generatie van de Procedure- en de Kwalificatierichtlijn.

Met het oog op dit voorzitterschap heeft het CGVS zich al sinds 2008 actief ingezet voor de voorbereiding van het Belgische programma. Ook werd samen met Spanje en Hongarije, die respectievelijk vóór en na België het voorzitterschap zullen waarnemen, gewerkt aan een gemeenschappelijk programma. Op aanraden van het CGVS zal zowel het programma van het Belgische voorzitterschap als het programma van het "triovoorzitterschap" op gebied van asiel worden gestructureerd op basis van drie pijlers: verbetering en harmonisatie van de Europese wetgeving, versterking van de praktische samenwerking tussen lidstaten en een grotere solidariteit, zowel intern tussen lidstaten, als extern ten opzichte van derde landen.

⁴ SEC(2008) 2030

3

Activiteiten van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen

Opdracht

Het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen is een onafhankelijke federale instantie. Het is de centrale asielinstantie in België met onderzoeksbevoegdheid en wordt geleid door een commissaris-generaal, Dirk Van den Bulck. Hij wordt bijgestaan door een Franstalige en Nederlandstalige adjunct, François Bienfait en Eva Vissers. Zij zijn volledig onafhankelijk en onpartijdig.

De opdracht van het CGVS is tweeledig. Enerzijds is het zijn taak om bescherming toe te kennen aan vreemdelingen die een gegronde vrees koesteren voor vervolging in de zin van het Vluchtelingenverdrag van Genève (vluchtelingenstatus) of die een reëel risico lopen op ernstige schade bij terugkeer naar hun land van herkomst (subsidiare beschermingsstatus). Anderzijds behoort het tot zijn bevoegdheid om documenten van burgerlijke stand af te leveren aan erkende vluchtelingen en staatlozen.

De behandeling van asielaanvragen is de kernopdracht van het CGVS. Elke asielaanvraag wordt nauwgezet inhoudelijk onderzocht overeenkomstig de internationale, Europese en Belgische regelgeving, waarbij met de asielcontext rekening wordt gehouden. Het CGVS onderzoekt automatisch alle asielaanvragen, eerst in het kader van het Verdrag van Genève, vervolgens in het kader van de subsidiare bescherming.

Strategische doelstellingen

Het CGVS streeft ernaar een open, betrouwbare en besluitvaardige organisatie te zijn.

Het CGVS is een organisatie die over een veelheid aan informatie en expertise over asiel en landen van herkomst beschikt. Investeren in een goede opleiding en permanente vorming van de dossierbehandelaars is cruciaal. De medewerkers van de documentatie- en researchdienst (Cedoca) hebben een grondige expertise ontwikkeld in de verschillende landen van herkomst van asielzoekers. Samen met de juridische dienst die onderlegd is in de wetgeving rond asiel, ondersteunen zij de dossierbehandelaars van het CGVS.

Openheid betekent ook dat het CGVS die expertise kan en wil delen met verschillende actoren binnen het domein van asiel en migratie. Talrijke overlegstructuren met vertegenwoordigers van UNHCR, NGO's en zusterorganisaties moeten bijdragen tot een permanente kwaliteitsverbetering.

Openheid impliceert ook informeren. Via de website (www.cgvs.be) en de publicatie van brochures voor verschillende doelgroepen ((minderjarige) asielzoekers, medewerkers, asielexperten, burgers, internationale collega's) draagt het CGVS bij aan de verspreiding van correcte, objectieve en volledige informatie over de complexe asielmaterie.

Betrouwbaar en besluitvaardig verwijst naar het belang van een kwaliteitsvolle beslissing die door middel van efficiënte interne procedures binnen een korte termijn aan de klant, de asielzoeker, kan worden overgemaakt.

Wettelijk kader

Volgens de definitie van het Internationaal Verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend te Genève op 28 juli 1951 (ook Vluchtelingenverdrag genoemd) geldt als 'vluchteling' "elke persoon die [...] uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren". In de Belgische wetgeving wordt expliciet naar het Vluchtelingenverdrag verwezen.

Op 10 oktober 2006 werd, als aanvulling op het Vluchtelingenverdrag, de subsidiare beschermingsstatus ingevoerd in de Belgische wetgeving.

De asielprocedure zelf, evenals de bevoegdheden van

de asielinstanties vinden hun wettelijke basis in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. Deze wet werd gewijzigd door de wet van 15 september 2006.

Dossierbehandeling en ondersteuning

Dossierbehandeling in de praktijk

Het is de taak van het CGVS om bescherming te bieden aan vreemdelingen die een gegronde vrees voor vervolging koesteren in de zin van het Vluchtelingenverdrag of die een reëel risico lopen op ernstige schade bij terugkeer naar hun land van herkomst. Dit is het uitgangspunt bij de behandeling van de asielaanvragen. Het gehele proces van dossierbehandeling wordt vastgelegd in een databank. Deze databank bevat alle administratieve gegevens over het asieldossier.

Er zijn vijf geografische secties op het CGVS: Balkan, Oost-Europa, Midden-Oosten/Azië, Afrika en Congo. Deze secties worden geleid door een geografisch coördinator die al dan niet wordt bijgestaan door een eerste supervisor. De secties zijn verder opgedeeld in werkeenheden van vier dossierbehandelaars die begeleid worden door een supervisor.

Het is belangrijk om binnen een korte termijn kwalitatief hoogstaande beslissingen te nemen. Het CGVS nam de afgelopen jaren vele maatregelen om die kwaliteit te garanderen.

De asieldossiers worden onderzocht door dossierbehandelaars. Dit zijn universitair geschoolde medewerkers die gespecialiseerd zijn in de landen die ze behandelen. De dossierbehandelaar heeft een uiterst complexe opdracht te vervullen. Hij dient in zijn dagelijks functioneren permanent de evenwichtsoefening te maken tussen kwaliteit en efficiëntie. Hij draagt niet alleen de verantwoordelijkheid om een goede en correcte analyse uit te voeren, maar wordt ook op bijna dagelijkse basis geconfronteerd met de moeilijke verhalen van asielzoekers. Daarnaast staat de

dossierbehandelaar onder tijdsdruk om de wettelijke termijnen voor het nemen van een beslissing te respecteren. De stress en werkdruk waarmee de dossierbehandelaar in zijn dagelijks functioneren wordt geconfronteerd, kan niet onderschat worden.

Elke asielzoeker wordt minstens één keer gehoord op het CGVS door een dossierbehandelaar. Het gehoor duurt gemiddeld drie tot vier uur. De asielzoeker krijgt tijdens het gehoor de mogelijkheid om zijn asielrelaas volledig uiteen te zetten en alle bewijzen ter staving van zijn asielverhaal voor te leggen. De dossierbehandelaar toetst het individuele asielverhaal aan de objectieve situatie in het land van herkomst.

Voor specifieke groepen, zoals niet-begeleide minderjarigen, personen die gendergebonden redenen voor hun vlucht aanbrengen, enz ... bestaan er bijzondere instructies. Deze personen zullen dan ook altijd gehoord worden door dossierbehandelaars die hiervoor speciaal zijn opgeleid.

Na het gehoor, het onderzoek en de analyse van een dossier, maakt de dossierbehandelaar een ontwerp van beslissing op. Dit ontwerp maakt hij samen met het gehele dossier over aan zijn supervisor voor supervisie. Het is de taak van de supervisor te voorzien in een kwalitatieve en kwantitatieve opvolging van elke individuele dossierbehandelaar in zijn team. Na verbetering en goedkeuring door de supervisor, wordt het ontwerp van beslissing samen met het dossier ter ondertekening voorgelegd aan de commissaris-generaal of aan één van zijn adjuncten. De commissaris en zijn adjuncten voeren tot slot op regelmatige tijdstippen kwaliteitspeilingen uit.

De dossierbehandelaars kunnen rekenen op ondersteuning vanwege de juridische dienst, en hulp van Cedoca, het Centrum voor documentatie en research. Daarnaast hebben enkele coördinatoren, met een bijzondere thematische expertise (minderjarigen, gender, subsidiaire bescherming, uitsluiting, ...) een belangrijke adviserende rol.

Werkgroepen rond de kwaliteit van de behandeling van asielaanvragen

Naar aanleiding van de hervorming van de asielprocedure begon het CGVS in 2007 na te denken over de kwaliteit van de behandeling van de asielaanvragen. Deze reflectie werd uitgevoerd in het kader van ver-

schillende werkgroepen die werden opgericht om instrumenten en werkmethodes met betrekking tot het gehoor, het beslissingsproces en de verwerking van informatie over de landen van herkomst te analyseren en te verbeteren. De werkgroepen hadden betrekking op de vaststelling van de feiten (met inbegrip van het vraagstuk van de bewijslast), het gebruik van informatie over de landen van herkomst, de voorbereiding en het verloop van het gehoor, en het creëren van een gunstige context voor het gehoor. Het resultaat van dit proces, dat bestond uit brainstormingsessies, enquêtes, tal van werkvergaderingen en dat gebaseerd is op ervaringen en theorieën die afkomstig zijn van asielinstanties van andere landen en internationale organisaties zoals UNHCR, werd vertaald in werknoots, die eind 2008 werden voltooid.

Tegelijkertijd werden er verschillende eindverhandelingen opgesteld door medewerkers van het CGVS (in het kader van de stages "Attaché Asiel en Migratie") die eveneens nuttige aanbevelingen bevatten voor de verbetering van de kwaliteit bij de behandeling van de asioldossiers.

Enkele concrete voorbeelden van verbeteringen voor de behandeling van de asielaanvragen voorgesteld door deze werkgroepen zijn:

- het typen van de gehoorverslagen;
- het gebruik van standaard gehoorverslagen en een standaardschema voor het gehoor (in het bijzonder voor de minderjarigen);
- de vermelding in de functiebeschrijving van de dossierbehandelaar van het belang van een gepaste houding tijdens het gehoor;
- de organisatie van informatiesessies;
- de oprichting van lokalen die specifiek voorzien zijn voor het gehoor van de asielzoekers met inbegrip van enkele lokalen voor de gehoor van niet-begeleide minderjarige asielzoekers.

Openheid en delen van ervaringen met UNHCR en de NGO's gespecialiseerd in asiel

Eind 2008 heeft het CGVS het initiatief genomen om UNHCR en NGO's gespecialiseerd in asiel uit te nodigen voor een paneldiscussie om het verbeterproces van de kwaliteit voort te zetten door openlijk de resultaten van zijn bedenkingen te delen met externe asielexperten. De groep experts werd gevormd door vertegenwoordigers van UNHCR, van CBAR/BCHV, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, CIRE en ADDE.

Hongerstakers

In 2008 werden tal van acties georganiseerd door mensen zonder papieren om de regularisatie van het verblijf om humanitaire redenen af te dwingen. Bij één actie werd het asielbeleid op de korrel genomen. Het ging om een groep van 87 personen, voornamelijk van Afghaanse en Iraakse herkomst. Zij vroegen de toekenning van een verblijfsvergunning omwille van de oorlogssituatie in hun land van herkomst en waren daarom in hongerstaking gegaan. De groep was zeer divers samengesteld: sommigen waren nog in procedure voor het CGVS of de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, anderen waren al uitgeprocedeerd (in de meeste gevallen met inbegrip van een uitspraak van de RvV).

Het CGVS is in debat gegaan met de actievoerders en vertegenwoordigers van de actiegroep en heeft hen er steeds op gewezen dat over het bekomen van asiel (de vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming) niet onderhandeld kan worden. Er werd hen gezegd dat eventuele bezwaren enkel meegedeeld kunnen worden conform de in de wet vastgelegde asielprocedure en dat die bezwaren en alle elementen ter ondersteuning van een asielaanvraag op individuele wijze conform de in de wet vastgelegde criteria onderzocht worden. Na 60 dagen hebben de actievoerders hun actie stopgezet. Sommige actievoerders hebben hierop een nieuwe asielaanvraag ingediend. De door hen aangebrachte elementen zijn of zullen op individuele wijze onderzocht worden.

Een aantal van de actievoerders hebben bij het CGVS hun ongenoegen geuit over de wijze waarop de actie gevoerd werd. Zij klaagden aan dat de actie gestuurd (gemanipuleerd) werd door derden, die zelf niet aan de hongerstaking deelnamen, dat zij zwaar onder druk werden gezet om door te gaan met hun actie (ook al wilden zij stoppen) en dat vele actievoerders niet effectief in hongerstaking waren.

Het CGVS zal bij eventuele nieuwe acties op dezelfde wijze reageren:

- het zal elke onderhandeling over het bekomen van een status van bescherming afwijzen, omdat deze werkwijze in strijd is met de in de wet vastgelegde procedure en bovendien neerkomt op de toekenning van een voorkeursbehandeling aan actievoerders;
- eventuele bezwaren en alle mogelijke elementen ter ondersteuning van een asielaanvraag kunnen steeds worden meegedeeld. Maar dit moet gebeuren conform de in de wet vastgelegde procedure. En zij zullen steeds op individuele wijze onderzocht worden conform de in de wet vastgelegde criteria.

Coördinatoren

Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

Sinds de jaren '90 besteedt het CGVS speciaal aandacht aan de aanvragen van minderjarigen en beschikt daarvoor over een minderjarigencoördinatie en over referentiepersonen binnen de geografische secties die hun asielaanvragen moeten onderzoeken. De asielaanvragen van de minderjarigen worden prioritair behandeld en de gehoren worden in overleg met de voorgeden gepland.

De doelstellingen van de minderjarigencoördinatie bestaan erin, het beleid in verband met de niet-begeleide minderjarigen binnen de verschillende secties van het CGVS te harmoniseren door hen een adequate ondersteuning te bieden: het delen van informatie over de aanvragen en de praktijk en het toezicht op de eenheid en de evolutie van de rechtspraak, de opvolging van het voorgedijstelsel voor de niet-be-

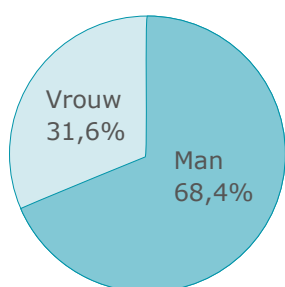
geleide minderjarigen en een voor de buitenwereld identificeerbaar contactpunt met betrekking tot deze specifieke problematiek vormen.

Naast deze coördinatierol behandelen 35 gespecialiseerde universitaire medewerkers, van alle taalrollen en alle landen door elkaar, de aanvragen van minderjarigen. Het gehoor op het CGVS is het sleutelmoment in het onderzoek van de asielaanvraag en de medewerkers proberen de meest geschikte methoden uit te werken om de minderjarigen te horen, een serieus gehoor klimaat te scheppen en een beslissing te nemen die overeenstemt met de vereisten voor de toekenning van internationale bescherming en waarbij rekening wordt gehouden met het specifieke profiel van de jongere.

De doelgroep van de niet-begeleide minderjarige vreemdelingen is slechts weinig veranderd in de loop van het voorbije jaar. Meer dan 500 niet-begeleide buitenlandse jongeren hebben in 2008 bescherming aangevraagd. Net zoals in 2007 is hun aantal stabiel (521 in 2008 tegen 519 in 2007). Bij 20 aanvragen gaat het om kinderen jonger dan 10 jaar. In geval van 143 aanvragen om jongeren tussen 10 en 15 jaar. Ook hun landen van herkomst zijn dezelfde als in 2007. De jongeren afkomstig uit Afghanistan, Guinee, DR Congo, Irak en Rusland blijven het talrijkst.

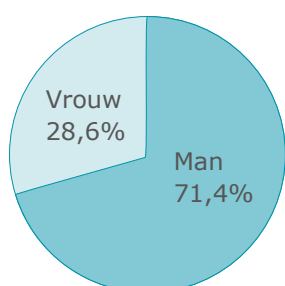
Aantal asielaanvragen van niet-begeleide minderjarigen naar geslacht 2007 - 2008

2007

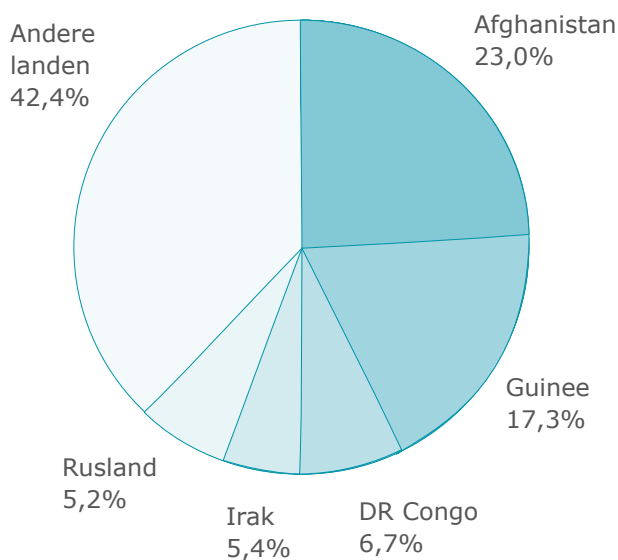
Geslacht	2007
Man	355
Vrouw	164
Totaal	519

2008

Geslacht	2008
Man	372
Vrouw	149
Totaal	521

Top 5 asielaanvragen ingediend door niet-begeleide minderjarigen 2008

Land van herkomst	Aantal
Afghanistan	120
Guinee	90
DR Congo	35
Irak	28
Rusland	27
Andere landen	221
Totaal	521

Bron: DVZ

Top 5 erkenningen van de vluchtelingenstatus – niet-begeleide minderjarigen 2008

Land van herkomst	Aantal
Guinee	27
Afghanistan	11
DR Congo	10
Rwanda	7
Ivoorkust	6
Andere landen	46
Totaal	107

Erkenningspercentage niet-begeleide minderjarigen (2007-2008)*

	M	V	Totaal
2007	24,6%	30,6%	26,9%
2008	36,9%	50,9%	41,7%

* erkenning van de vluchtelingenstatus + toekenning subsidiaire beschermingsstatus.

Top 5 toekenningen van de subsidiaire bescherming – niet-begeleide minderjarigen 2008

Land van herkomst	Aantal
Afghanistan	16
Irak	3
DR Congo	1
Sierra Leone	1
Somalië	1
Totaal	22

Stripverhaal "Kizito"

Het jaar 2008 begon met de lancering van het stripverhaal "Kizito", gerealiseerd door Antonio Cossu in samenwerking met het CGVS en tot stand gekomen dankzij co-financiering van het Europees Vluchtelingenfonds. Er was een grote vraag vanuit een ruimer publiek (scholen, informatiecentra, bibliotheken...) naar het stripverhaal, dat eind 2007 werd uitgebracht met een oplage van 5000 exemplaren. Deze uitgave was echter uitsluitend bestemd voor de minderjarigen en de naaste actoren op het terrein. Wegens het grote succes besliste de commissaris-generaal eind 2008 om "Kizito" met eigen middelen opnieuw uit te brengen in een oplage van 7000 exemplaren.

In 2008 werd een aantal werkgroepen opgericht, zoals een werkgroep voor Afghaanse minderjarigen alsook een andere groep voor jonge vrouwen die een risico op genitale verminking voor zichzelf of voor hun (nog niet geboren) baby aanhalen. Deze laatste problematiek vormde het voorwerp van een overleg van lange adem dat in april 2008 leidde tot nieuwe richtlijnen voor een efficiënte opvolging van dat risico. De nieuwe maatregelen die met betrekking tot deze problematiek werden genomen op het CGVS, werden toegelicht op talrijke meetings zodat zoveel mogelijk personen (opvangcentra, voogden,..) er kennis van konden nemen.

Hoewel het CGVS intern voortdurend de kwaliteit van de behandeling van de asielaanvragen van minderjarigen probeert te verbeteren, wendt het zich ook tot zijn Europese partners om de beste praktijken op dit gebied te vinden. In het kader van het "European asylum curriculum" (EAC) werkt het CGVS sinds begin april 2008 mee aan de uitwerking van een

opleidingsmodule in verband met gehoortechnieken voor minderjarigen in samenwerking met Oostenrijk, Noorwegen en Nederland. Hierdoor zal in het kader van het gehoor van minderjarigen in 2009 een opleidingsmodule worden gevalideerd die gemeenschappelijk is voor alle Europese asielinstanties.

Gender

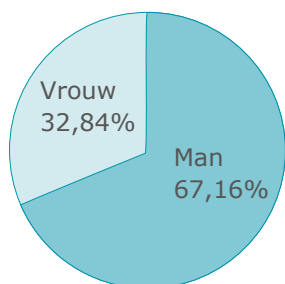
Het concept "gender" verwijst in de asielprocedure naar alle problematieken in verband met geslacht, seksuele identiteit of seksuele geaardheid. Dit begrip omvat niet alleen vervolgingen die uitsluitend of hoofdzakelijk door vrouwen worden ondergaan (zoals genitale verminking, gedwongen huwelijk, bepaalde vormen van erwraak, partnergeweld) maar ook homoseksualiteit (alsook biseksualiteit en transseksualiteit) of verkrachting.

Het CGVS besteedt bijzondere aandacht aan de behandeling van asielaanvragen die om deze redenen worden ingediend. De gendercel binnen het CGVS bestaat uit een coördinatrice en een referentiepersoon in elke geografische sectie. Deze referentiepersonen inventariseren de behoeften van de dossierbehandelaars met betrekking tot opleiding en informatie omtrent gendergebonden thema's. Ze centraliseren eveneens binnen hun sectie de beslissingen waarin de genderthematiek wordt aangehaald. De gendercoördinatrice coördineert de redactie van de richtlijnen voor genderdossiers en volgt ze op. Ze centraliseert de rechtspraak van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en de Raad van State. Dit alles draagt bij tot een betere en meer homogene behandeling van de gendergebonden asielaanvragen. De coördinatrice is ook de contactpersoon voor externe correspondenten.

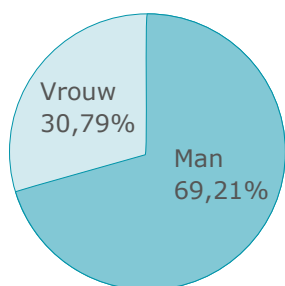
Op initiatief van referentiepersonen voor de genderproblematiek werd in 2008 gestart met de "gender newsletter", een nieuwsbrief die in elektronische versie wordt verspreid en bestemd is voor de medewerkers van het CGVS. De nieuwsbrief bevat beknopte informatie over wat er binnen het CGVS en bij andere organisaties gebeurt in verband met genderproblematiek in de asielprocedure. Het bevat ook culturele informatie over gendergebonden thema's.

Percentage asielaanvragen door mannen en vrouwen in 2007 en 2008

2007

2008

Genitale verminking

In 2007 werd een stijging vastgesteld van asielaanvragen die door ouders in naam van hun dochters die genitale verminking riskeren werden ingediend. Die stijging zette zich verder in 2008.

Voor meisjes die erkend werden als vluchteling omwille van het risico op genitale verminking, heeft het CGVS in 2008 een specifieke procedure ingevoerd om de integriteit van de betrokken meisjes op te volgen.

Vaak is het de directe familiale omgeving van de meisjes die verantwoordelijk is voor genitale verminking. De sociale druk kan zeer groot zijn en bijgevolg kan het risico op genitale verminking in België of in een ander land dat tijdens een reis wordt bezocht niet uitgesloten worden.

Bij een erkenningsbeslissing:

- vestigt het CGVS de aandacht van de ouders op het feit dat de beslissing tot erkenning van de vluchtelingenstatus door het CGVS werd genomen wegens het bestaan van een risico op genitale verminking voor hun dochters;

- deelt het CGVS de ouders mee dat het de situatie van de kinderen jaarlijks zal opvolgen. De betrokkene is verplicht om een medisch verslag voor te leggen dat bevestigt dat zijn/haar dochter die als vluchteling is erkend, geen genitale verminking heeft ondergaan. Indien deze verplichting niet wordt nagekomen zal het CGVS de zaak aanhangig maken bij het parket;
- waarschuwt het CGVS dat genitale verminking in België en in de meeste Europese landen verboden is en door de wet wordt bestraft en dat er effectief vervolging zal worden ingesteld;
- deelt het CGVS de betrokkenen mee dat er in België organisaties bestaan die hulp en bijstand kunnen bieden, indien ze druk ondervinden van hun familiale omgeving.

In het kader van de toepassing van deze nieuwe maatregelen heeft de gendercel geantwoord op talrijke vragen om informatie van advocaten, researchers, dokters, opvangcentra voor asielzoekers, collega's in Europese landen, enz... . Er werden op het CGVS specialisten inzake genitale verminking uitgenodigd (researchers, dokters, medewerkers van GAMS (Groupement pour l'Abolition des mutilations sexuelles)) om alle aspecten van dit fenomeen en de manieren om dit fenomeen te voorkomen, optimaal te begrijpen. Het CGVS stelde een lijst op van vertrouwensartsen die de asielzoeksters en erkende vrouwelijke vluchtelingen op wie deze nieuwe maatregelen betrekking hebben, kunnen onderzoeken. Deze artsen kennen de problematiek goed. Verder werd er een basis gelegd voor de toekomstige samenwerking met derden (federale politie, andere actoren die in België betrokken zijn bij de strijd tegen genitale verminking, met name GAMS, actoren betrokken bij de bescherming van het kind, Volksgezondheid, Justitie, enz...) voor de praktische opvolging en eventuele signaleringen in geval van ernstige verdenking – of bewezen uitoefening – van genitale verminking.

Andere gendergebonden thema's

Het CGVS is ingegaan op de uitnodiging van het Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen om deel te nemen aan een werkgroep rond de preventie in België van "eengerelateerd geweld". Net zoals bij

genitale verminking zijn de actoren van de vervolging hoofdzakelijk familieleden. Deelname aan deze werkgroep en aan de preventie van erwraak is op een indirecte manier werken aan de bescherming van mogelijke slachtoffers.

Op vraag van de medewerkers van een geografische sectie vond er eind 2008 een ontmoeting plaats tussen medewerkers van het CGVS en verantwoordelijken van de vzw Tels Quels (Belgische vereniging van homoseksuelen en lesbiennes) en werd er informatie uitgewisseld.

Ten slotte is het CGVS sinds eind 2008 eveneens vertegenwoordigd binnen het begeleidingscomité van een team dat onderzoek verricht naar de redenen voor vrouwelijke migratie en de integratie van vrouwelijke migranten. Deze studie werd uitgevoerd door de FOD Federaal Wetenschapsbeleid.

Psy-support

De hoofdopdracht van de psy-supportcel is de dossierbehandelaar te adviseren over de psychische en mentale toestand van de asielzoeker wanneer dit een invloed kan hebben op de behandeling van een dossier. Meestal wordt het advies verstrekt na een individueel psychologisch evaluatieonderzoek en gevolgd door een uitgebreid psychologisch evaluatieverslag. De werking van de cel werd overeenkomstig de vigerende wettelijke en deontologische richtlijnen uitgewerkt.

Evolutie aantal individuele psy-evaluatieverslagen

Jaar	Aantal
2001	35
2002	79
2003	302
2004	315
2005	350
2006	287
2007	199
2008	206

De meest vermelde aandoeningen die leiden tot de aanvraag voor een psychologische evaluatie van de asielzoeker zijn:

- geheugenproblemen;
- post-traumatische stressstoornissen;
- psychiatrische aandoeningen;
- (reactionele) depressies, aanpassingsproblemen.

Ook de appreciatie van de medisch-psychologische attesten behoort tot de opdracht van de psy-supportcel. Door een systematisch telefonisch contact met de opstellers van "twijfelachtige-" en/of "manifeste welwillendheidsattesten" werd vastgesteld dat dit type attesten significant daalde in 2008.

In 2008 werd een significante verhoging gezien van zwaardere psychiatrische aandoeningen. Het aantal asielzoekers dat opgenomen werd in een psychiatrisch ziekenhuis is in 2008 vijf keer hoger dan vastgesteld in 2007 en liefst dertien keer hoger dan in 2006.

Net zoals het jaar voordien, werden er in 2008 iets meer evaluatieverslagen opgesteld voor mannen (53%) dan voor vrouwen (47%), al blijkt dat verschil te vervagen.

Mensensmokkel, mensenhandel en openbare orde

De tweevoudige opdracht van de cel "openbare orde en mensenhandel" bestaat erin alle informatie over mensenhandel, mensensmokkel en openbare orde intern te centraliseren en als contactpunt te fungeren voor deze materies ten aanzien van de externe partners van het CGVS.

In 2008 werd opnieuw vastgesteld dat er in een aantal asioldossiers pogingen tot misbruik van de procedure voorkomen. Het gaat dan voornamelijk over bedrieglijke asielrelazen die worden aangeleverd door netwerken van mensenhandelaars die steeds professioneler worden, alsook over het voorleggen van vervalste documenten.

Dit misbruik van de asielprocedure ging vaak gepaard met malafide praktijken in het kader van andere pro-

cedures die een verblijf in België mogelijk maken, zoals bijvoorbeeld de regularisatieaanvragen bij de Dienst Vreemdelingenzaken. Door regelmatige contacten met die dienst heeft het CGVS kunnen vaststellen dat er vaak aanzienlijke verschillen bestonden tussen de verklaringen en de documenten die werden voorgelegd in het kader van een asielaanvraag op het CGVS en de verklaringen en documenten die werden voorgelegd in het kader van een regularisatieaanvraag bij de Dienst Vreemdelingenzaken.

Het CGVS stelde ook vast dat bepaalde asielzoekers gelinkt kunnen worden aan strafbare of criminele feiten van diverse aard, waardoor, in de meest ernstige gevallen (ernstige misdrijven van niet-politieke aard, behoren tot terreurorganisaties, aanwijzingen voor betrokkenheid bij ernstige schendingen van de mensenrechten) de betrokken asielzoekers werden uitgesloten van de vluchtelingenstatus of de subsidiaire beschermingsstatus.

Het CGVS bleef in 2008, in nauw contact met de bevoegde dienst van de Dienst Vreemdelingenzaken, bijzondere aandacht besteden aan het beperkt aantal asioldossiers van slachtoffers van mensenhandel die als zodanig werden erkend.

Om het hoofd te bieden aan al die pogingen tot misbruik en om de diverse fenomenen te bevatten met het oog op een correcte en efficiënte behandeling van de stroom asielaanvragen, is het CGVS ervan overtuigd dat een grotere uitwisseling van informatie met de Belgische en Europese asielpartners, justitie en openbare veiligheid onontbeerlijk is.

Staatlozen

In afwachting van een volgende hervorming van de asielprocedure blijft de toekenning van de status van staatloze voorbehouden aan de rechtbank van eerste aanleg. Hoewel de rol van het CGVS zich in principe beperkt tot het uitreiken van documenten van burgerlijke stand aan erkende staatlozen, dient te worden benadrukt dat de parketten regelmatig een beroep doen op het CGVS voor informatie waardoor de aanvragen tot toekenning van de status van staatloze kunnen worden onderzocht. Zo antwoordde het CGVS in 2008 op 217 van de 230 aanvragen die het ontving van de parketten.

Ten slotte dient men vast te stellen dat deze proce-

dure regelmatig wordt misbruikt om het verblijf in België te verlengen. Het gebeurt bijvoorbeeld dat kandidaat-staatlozen identiteitsdocumenten voorleggen die verschillen van die welke bij de asielinstanties gekend zijn.

Cedoca, de documentatie- en researchdienst

Cedoca is de documentatie- en researchdienst van het CGVS en bestaat uit een researchteam en een bibliotheek. Het is een dienst die de dossierbehandelaars ondersteunt bij het onderzoeken van de asielaanvragen. De researchers stellen informatie over de landen van herkomst ter beschikking door algemene rapporten op te stellen en specifieke vragen van de dossierbehandelaars te beantwoorden. Ze doen hiervoor beroep op een uitgebreid netwerk van internationale contacten. De medewerkers van het researchteam zijn gespecialiseerd per geografische regio, net zoals de dossierbehandelaars.

Het CGVS is een kennisintensieve organisatie bij uitstek. De kwaliteit van de werking van het CGVS wordt in belangrijke mate bepaald door de hoeveelheid en de kwaliteit van de kennis die binnen de organisatie aanwezig is. Het is de taak van Cedoca om landenkennis binnen te brengen binnen de organisatie en om die kennis te structureren en over te dragen naar de verschillende doelgroepen.

Zowel op het interne, externe als internationale vlak was Cedoca het voorbije jaar erg actief.

Het verbeteren van de informatiehuishouding

Wanneer het de bedoeling is de werking van Cedoca te optimaliseren of de impact van die werking op de organisatie te vergroten, dan kan er op verschillende niveaus gesleuteld worden. Twee ervan verdienen hier een bijzondere vermelding.

Sinds het najaar van 2008 kunnen de medewerkers van het CGVS deelnemen aan trainingen rond het geavanceerde gebruik van Glo.be (een digitaal platform voor kennisdeling) en het Internet. Via Glo.be wordt de landenkennis binnen de organisatie verspreid. Het Internet is een belangrijke complementaire informa-

tiebron voor de medewerkers. Met de geavanceerde trainingen worden de vaardigheden om snel en efficiënt te zoeken op Glo.be en het Internet verder ontwikkeld.

Een tweede project focust op de behandeling van de dossiers uit Afghanistan en Irak. Om diverse redenen ligt de behoefte aan informatie voor beide landen zeer hoog. In 2008 werden er workshops georganiseerd met de dossierbehandelaars van beide landen om de informatieproblematiek in kaart te brengen.

Aangroei informatiecollectie in Glo.be in 2008:

Landeninformatie: ongeveer 33 400 documenten of ongeveer 640 documenten per week.

Totale collectie: ongeveer 39 000 documenten of ongeveer 750 documenten per week.

Dynamiek tussen Cedoca en de verschillende stakeholders

Naast deze twee specifieke projecten werd in 2008 de nadruk gelegd op het schrijven van thematische nota's in plaats van specifiek dossiergerelateerde vragen. Door het opstellen van deze thematische nota's wordt een breder publiek bereikt en wordt op een efficiëntere manier kennisoverdracht gedaan. Er wordt tevens gestreefd om de informatieproducten toe te lichten tijdens mondelinge briefings voor de gebruikers. Deze mondelinge briefings hebben als voordeel dat er een dynamiek ontstaat tussen de onderzoekers en de dossierbehandelaars zodat er een betere afstemming op de behoeften van de medewerkers tot stand komt.

Waar voordien de geografische secties de grootste "klanten" waren is er voor een aantal landen een merkbare verschuiving naar de juridische diensten gebeurd met nieuwe aandachtspunten. Antwoorden moeten meestal binnen enkele uren ter beschikking worden gesteld ter verdediging van de dossiers bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. De correctheid van de door Cedoca gegeven informatie wordt zeer zelden in twijfel getrokken door de RvV.

Top 10 schriftelijke themarapporten (met mondelinge briefings)

Land/Regio	Aantal schriftelijke themarapporten	Aantal mondelinge briefings
Afghanistan	15	3
Turkije	7	2
DR Congo	5	4
Armenië	5	1
Irak	5	1
Nepal	5	--
Kenia	4	1
Kameroen	4	--
Tsjetsjenië	4	--
Algerije	3	2

Top 10 vragen en antwoorden

Land	Aantal
Rusland (incl. Tsjetsjenië)	331
DR Congo	323
Guinee	176
Irak	102
Kameroen	100
Rwanda	84
Iran	78
Turkije	73
Servië (incl. Kosovo)	65
Togo	62

Cedoca als partner in internationale projecten

Cedoca is één van de grootste en meest gespecialiseerde onderzoeksdiensten van Europa en wordt veel gevraagd voor actieve deelname aan workshops, projecten en presentaties op internationaal niveau.

Cedoca maakt deel uit van de projectgroep van het "European Country Sponsorship" project en organiseerde in dit kader in juni 2008 samen met Duitsland, Nederland en Slovaakije (en met ERF-Funding) een conferentie in Tallinn, Estland voor deelnemers van alle EU-landen. De dienst is in het project ver-

antwoordelijk voor DR Congo en Algerije. Dit project wordt verder uitgebouwd in 2009.

Cedoca is ook voorzitter van de werkgroep rond het uitwerken van een "joint Fact Finding Missions-project" in het kader van Eurasil. In het najaar 2008 nam een onderzoeker van Cedoca deel aan zo'n gemeenschappelijke Fact Finding Mission naar Moskou (Russische Federatie). Het doel is om in 2009-2010 tot gemeenschappelijke richtlijnen te komen voor het uitvoeren van die missies en het uitschrijven van de rapporten.

Heel wat onderzoekers waren zeer actief in de Eurasil-workshops en ontvingen in de marge van deze vergaderingen buitenlandse collega's op Cedoca.

Juridische dienst

Het takenpakket van de juridische dienst is sinds de hervorming van de asielprocedure in 2006 aanzienlijk uitgebreid.

De juridische dienst houdt zich hoofdzakelijk bezig met het schriftelijk en mondeling verdedigen van weigeringsbeslissingen van het CGVS waartegen een beroep is ingesteld bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen en de Raad van State. Het schrijven van verweernota's en het pleiten ter zitting staan dan ook dagelijks op de agenda.

De verdediging van beslissingen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

De verdediging van beslissingen tot weigering van de vluchtelingenstatus en/of weigering van de subsidiaire beschermingsstatus (volle rechtsmacht)

Het schriftelijk verweer houdt in dat de medewerkers van de dienst binnen de 8 dagen of 15 dagen (in geval van nieuwe elementen) een verweernota schrijven als antwoord op het ingediende verzoekschrift. Indien er in het neergelegde verzoekschrift nieuwe gegevens worden aangevoerd, zal de juridische dienst deze gegevens analyseren. Voor deze analyse wordt beroep gedaan op uitgebreide informatie over de landen van herkomst en is er een nauwe samenwerking met de

geografische secties en Cedoca.

Daarna volgt het mondeling verweer tijdens de zitting voor de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. De rechter kan in principe enkel rekening houden met de elementen uit het dossier en hij heeft zelf geen onderzoeksbevoegdheid. Indien er toch nieuwe elementen worden opgeworpen na het indienen van het verzoekschrift, waaronder ook afgelegde verklaringen tijdens een zitting, kan de juridische dienst hierover op eigen verzoek of op vraag van één van de partijen een schriftelijk verslag opstellen. Bij een versnelde procedure (hoofdzakelijk in geval van vrijheidsberoving) moet de juridische dienst binnen 3 dagen een verweernota indienen waarna binnen een zeer korte tijdspanne de mondelinge verdediging plaatsvindt.

De verdediging van weigeringsbeslissingen die genomen zijn ten aanzien van onderdanen van de Europese Unie of van kandidaat-lidstaten (annulatieprocedure)

Als het gaat om een annulatieberoep, kan de RvV het beroep verwerpen of vernietigen. De RvV voert echter louter een controle van de wettigheid uit: de RvV spreekt zich uit over de eventuele procedurefouten en niet over de inhoud van de asielaanvraag.

De verdediging van beslissingen bij de Raad van State

De verdediging bij de Raad van State betreft twee soorten verdedigingen. Ten eerste de verdediging van beroepen tegen bevestigende beslissingen tot weigering van verblijf/toegang die werden ingesteld vóór de invoering van de nieuwe asielprocedure. Ten tweede de verdediging van toelaatbare cassatieberoepen tegen een arrest van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, zowel via een verweernota als mondeling ter zitting.

Ondersteunende taken

Naast het mondelinge en schriftelijke pleitwerk is het delen van juridische kennis met de overige diensten van het CGVS een andere belangrijke opdracht van de juridische dienst. In het bijzonder gaat het over het verlenen van juridische bijstand en ondersteuning

aan de secties, aan de dienst internationale betrekkingen en aan de directie. Net zoals de voorbije jaren bestaat deze bijstand uit het beantwoorden van juridische vragen, opvolgen en analyseren van rechtspraak, het geven van juridische adviezen in bepaalde dossiers, het verstrekken van beleidsondersteunend advies en het volgen en geven van opleidingen over bepaalde materies. De juridische dienst beschikt daarvoor over coördinatoren en experts die elk binnen hun eigen vakgebied ondersteuning bieden. Het gaat om supervisors (die instaan voor de opleiding van de nieuwe medewerkers), de coördinator jurisprudentie, de coördinator cassatie, de juridische referentiepersonen, de coördinator verweersleutels en de coördinator databank.

Uit het voorgaande blijkt duidelijk dat de opdracht van de medewerker van de juridische dienst niet alleen complex is geworden, maar ook veelzijdig, hetgeen een steeds grotere flexibiliteit en inzet vergt.

Tolkendienst

Eén van de hoofdtaken van het CGVS is het horen van asielzoekers. Vaak zijn ze het Nederlands, Frans of Engels niet machtig. Om toch een goede communicatie mogelijk te maken doet het CGVS beroep op de diensten van een vertaler en/of tolk. Hun taak is omschreven in een deontologische code en bestaat in essentie uit het volledig, getrouw en neutraal overbrengen van de boodschap die door de asielzoeker en de CGVS-medewerker wordt gebracht, hetzij mondeling tijdens het gehoor, hetzij schriftelijk op basis van neergelegde documenten. De tolk noch de vertaler komt tussenbeide bij het nemen van beslissingen inzake asielaanvragen.

Aangezien de vertalers-tolken binnen de asielprocedure een niet te onderschatten rol spelen, werd in de loop van 2008 een aantal specifieke initiatieven genomen ter bevordering van de efficiëntie en kwaliteit van het tolk- en vertaalwerk. Zo werd inzake de tolk- en vertaalkwaliteit van april tot juni 2008 een specifieke opleiding voor alle geïnteresseerde vertalers-tolken georganiseerd. Het betrof een pakket van 18 uur, gespreid over 3 dagen, betreffende geheugentraining, notitietechnieken en deontologie.

Sinds januari 2008 worden alle vertalers-tolken waarop het CGVS beroep doet onderworpen aan een veiligheidsverificatie in het kader van de wetten van

11 december 1998 betreffende de veiligheidsmachtigingen en hun uitvoeringsbesluiten.

De vertalers-tolken maken geen deel uit van de personeelsformatie van het CGVS. Zij hebben het statuut van zelfstandige en worden vergoed per prestatie. Hun ereloon wordt jaarlijks geïndexeerd en is vastgelegd bij ministerieel besluit.

Algemeen

Aantal voorgekomen talen en dialecten	82
Aantal dossiers waarvoor bijstand tolk werd gevraagd	9 923
Aantal vertaalde bladzijden	10 169

10 meest aangevraagde brontalen voor tolkprestaties

Russisch
Arabisch
Albanees
Koerdisch
Lingala
Rom
Dari
Peul (Poular)
Farsi (Perzisch)
Armeens

10 meest aangevraagde brontalen voor vertaalprestaties

Arabisch
Albanees
Farsi
Russisch
Turks
Servo-Kroatisch
Noors
Bengali
Dari
Kinyarwanda

Helpdesk

De helpdesk van het CGVS is opgesplitst in twee afzonderlijke diensten: de dienst onthaal en de dienst advocaten.

De meerderheid van de bezoekers zijn asielzoekers die door het CGVS worden uitgenodigd voor een gehoor in het kader van hun asielaanvraag. Dagelijks vinden 40 à 50 gehoren plaats.

Ook bezoekers die zich om een andere reden dan een oproeping voor een gehoor aanbieden, kunnen bij het onthaal terecht, met name om hun adreswijziging (tegen ontvangstbewijs) door te geven of voor een antwoord op hun vragen betreffende de asielprocedure in het algemeen en hun eigen asielprocedure in het bijzonder. Per dag gaat het om een 15 à 30-tal bezoekers.

De dienst advocaten staat vooral in voor het afleveren van kopieën van asieldossiers aan asielzoekers en hun advocaten, voogden of vertrouwenspersonen, in het kader van de wet op de openbaarheid van bestuur van 11 april 1994. Deze kopieën worden veelal opgevraagd om een beroep in te stellen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen tegen een beslissing van het CGVS. De dossiers kunnen eveneens ter plaatse worden geconsulteerd. In 2008 waren er 3 524 aanvragen tot inzage en/of kopies.

De dienst stelt tevens aanwezigheidsattesten ter beschikking aan advocaten die een bewijs van hun aanwezigheid tijdens een gehoor nodig hebben. Net als bij het onthaal kunnen bezoekers hier terecht voor algemene inlichtingen betreffende de asielprocedure. Daarnaast antwoordt de dienst ook op meer specifieke en juridische vragen betreffende de asielprocedure.

Bij beide diensten kunnen asielzoekers (en in hun naam hun advocaten, voogden of vertrouwenspersonen) daarenboven ook documenten ter staving van hun asielaanvraag tegen ontvangstbewijs neerleggen en deze eventueel na afloop van de asielprocedure opnieuw komen afhalen.

Daarnaast geven alle medewerkers ook telefonisch algemene informatie betreffende de asielprocedure. Specifieke inlichtingen betreffende een individueel dossier worden om vertrouwelijke reden nooit telefonisch verstrekt. Hiervoor dient de betrokken persoon of diens gemachtigde zich persoonlijk aan te bieden.

Horizontale diensten

Personeelsdienst

De taken van de personeelsdienst in 2008 kunnen worden ondergebracht in de volgende drie pijlers:

- selectie, rekrutering, integratie, loopbaanmanagement (onder andere externe en interne selecties, stages, personeelsplan, contracten, premies, promoties, ontwikkelcirkels, evaluaties, ontslag, jobstudenten, ...);
- administratief personeelsbeheer (onder andere tijdsregistratie, ziekten, arbeidsongevallen, verloven, afwezigheden, tucht, reglementering...);
- arbeidsomstandigheden, welzijn en P&O-correspondentie (onder andere preventie en veiligheid, stresspreventie, risicofuncties,...).

2008 was voor het CGVS op personeelsvlak een bewogen jaar. Zo kende het CGVS een gedwongen personeelsinkrimping (zie hoofdstuk 4 "Organisatie") en liepen de stages voor een statutaire benoeming van meer dan 100 attachés. Er werd ook begonnen met de organisatie van een reeks nieuwe statutaire selecties specifiek rond asiel en migratie. In de zomer 2008 werd binnen de FOD Binnenlandse Zaken een tevredenheidsenquête gehouden. Telewerk kende een gestage groei onder het personeel van het CGVS.

Stages "Attaché Asiel en Migratie"

Een groot aantal medewerkers (63 Nederlandstalige en 41 Franstalige attachés) volgden tussen november 2007 en november 2008 hun stage voor het verwerven van een statutaire benoeming. De grote meerderheid onder hen was voordien al op contractuele basis werkzaam op het CGVS. Het aantal statutaire medewerkers (54,1%) op het CGVS is in 2008 dan ook sterk gestegen tegenover het recente verleden en ligt nu hoger dan het aantal contractuele medewerkers (45,9%).

Zoals reeds vermeld veroorzaakten deze stages een ernstig productieverlies voor het CGVS en dit voornamelijk ten gevolge van de massale afwezigheden van

de 104 stagiairs (door 20 dagen stageopleidingen, de door de FOD Binnenlandse Zaken opgelegde ont-haaltrajecten bij andere directies van de FOD en de redactie en presentatie van de eindverhandelingen). Veel van de eindverhandelingen waren zeer nuttig en kwaliteitsvol. Ze behandelden zeer uiteenlopende thema's: management, communicatie, vorming en kennismangement, logistiek en administratie, analyse en statistieken, juridische vraagstukken, landeninformatie en documentenbeheer, dossierbehandeling en internationale thema's.

Nieuwe selecties

In 2008 werden opnieuw specifieke examens rond asiel en migratie georganiseerd. De Dienst Vreemdelingenzaken en het CGVS sloegen opnieuw de handen in elkaar voor de organisatie van een examen dossierbeheerders niveau A rond asiel en migratie. Een gelijkaardige statutaire selectie werd eveneens georganiseerd voor dossierbeheerders niveau C. Voor dit examen sloot de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen zich ook aan. Tenslotte gingen de DVZ en het CGVS eveneens op zoek naar teamchefs niveau B. Al deze examens werden in 2008 opgestart en zullen in 2009 resulteren in de nodige reserves met laureaten, waaruit de organiserende diensten zullen kunnen werven.

Tevredenheidsenquête FOD Binnenlandse Zaken

Op de Ministerraad van 23 juni 2006 werd het gebruik van tevredenheidsenquêtes ingevoerd met de opzet dat iedere federale overheidsdienst ten minste om de twee jaar een tevredenheidsenquête zal organiseren onder zijn medewerkers en/of klanten en/of stakeholders. De FOD Binnenlandse Zaken, methodologisch ondersteund door de Directie Organisatieontwikkeling van de FOD P&O, organiseerde zijn eerste algemene tevredenheidsenquête tussen eind juni en half juli 2008. De resultaten van de enquête werden verwerkt door een externe firma (iVOX). In de maand november werden de resultaten van de tevredenheidsenquête gecommuniceerd binnen de FOD Binnenlandse Zaken via haar Intranet. De participatiegraad was met 2 543 op 4 588 of 55% van de medewerkers ruimschoots voldoende voor extrapolatie. Bij het CGVS bedroeg de participatiegraad zelfs 73,14%.

Begin 2009 zullen de resultaten van de tevredenheidsenquête aanleiding geven tot de oprichting van een actieteam onder leiding van twee actieplanverantwoordelijken. Het actieteam zal op representatieve wijze worden samengesteld uit medewerkers uit alle diensten en niveau's. Dit team zal de enquêteresultaten analyseren, oplossingen voorstellen en hieruit een aantal zeer concrete actievoorstellen selecteren. Deze zullen aan de commissaris-generaal worden voorgelegd, die prioriteiten zal bepalen. De actieplanverantwoordelijken zullen de opvolging van de acties verzekeren en hierover regelmatig aan iedereen communiceren.

Telewerk

Telewerk is sinds enige tijd niet uitsluitend geïmplementeerd in moderne privé-bedrijven. Sinds november 2006 bestaat er een wettelijk kader (koninklijk besluit van 22 november 2006) dat van toepassing is op alle personeelsleden van de federale overheidsdiensten. Dit heeft het mogelijk gemaakt om het telewerkproject op het CGVS op een wettelijk verankerde basis te organiseren.

De FOD Binnenlandse Zaken werd naar aanleiding van het telewerkproject op 11 december 2008 verkozen tot winnaar van de e-working award 2008 voor de publieke sector. Aangezien meer dan één derde van alle telewerkers binnen de FOD Binnenlandse Zaken medewerkers van het CGVS zijn, is deze award dus ook een erkenning voor het engagement van het CGVS.

De meerwaarde van telewerk staat voor het CGVS buiten kijf. Telewerken betekent een andere manier van werken die meer resultaatgericht is en beter beantwoordt aan de behoeften van vandaag. Het biedt de medewerkers bovendien de mogelijkheid om hun beroeps- en privéleven beter op elkaar af te stemmen. Door gebruik te maken van een goed beveiligd informaticasysteem werken de telewerkers in dezelfde virtuele werkomgeving als de medewerkers die op de werkvloer aanwezig zijn. Dit impliceert een meer open en digitale manier van werken.

In 2008 telde het CGVS 72 medewerkers (op een totaal van 427 medewerkers) die zich engageerden voor structureel telewerk. De principes van structureel telewerken zijn vastgelegd in een algemene afsprakennota van de FOD Binnenlandse Zaken. Elke telewerker ondertekent een overeenkomst waarin

deze afspraken duidelijk staan vermeld. Er staat onder andere in welke afspraken gemaakt worden over de te bereiken resultaten tijdens de telewerkdagen, het maximaal aantal dagen per week dat men mag telewerken, hoe en wanneer men bereikbaar moet zijn, welk materiaal aan de telewerker ter beschikking moet worden gesteld, welke kosten de telewerker mag inbrengen, enz... .

Het is de bedoeling om in 2009 telewerk nog verder aan te moedigen. Dankzij nog meer gesofistikeerde informatica- en communicatietechnologie zal er in de loop van 2009 tevens werk kunnen gemaakt worden van een project "desksharing".

Kennis- en Leercentrum

Het Kennis- en Leercentrum (KLC) heeft als taak nieuwe medewerkers op te leiden en de reeds aanwezige medewerkers een permanente vorming aan te bieden.

Wegens de specifieke aard van het werk op het CGVS heeft de interne expertise vooral betrekking op asiel- en migratiewetgeving en technieken die in dit kader worden toegepast. De basisopleidingen worden door interne medewerkers gegeven.

Voor andere, meer gespecialiseerde materies inzake management, technische en specifiek juridische kwesties, taalopleidingen en informatica doet het CGVS een beroep op externe opleiders of opleidingsorganen (FOD P&O, OFO (Opleidingsinstituut van de federale overheid), externen, ...). De rol van het KLC bestaat erin al deze opleidingen te coördineren en projecten te organiseren om te voldoen aan de behoeften van de organisatie en van de individuele medewerkers.

In 2008 heeft het KLC de onthaaltrajecten en opleidingen (gevorderde opleiding Conventie van Genève, problemen rond post-traumatische stress, enz...) georganiseerd voor de stagiairs "Attaché Asiel en Migratie". Sommigen van deze opleidingen waren eveneens toegankelijk voor medewerkers die geen stage liepen maar die hun belangstelling hadden geuit. Het KLC coördineerde eveneens de onthaaltrajecten (drie dagen) van de stagiairs uit de andere algemene directies van de FOD Binnenlandse Zaken op het CGVS.

Het KLC organiseerde in samenwerking met de opleidingsdienst van de Dienst Vreemdelingenzaken,

informatievergaderingen en opleidingen voor de deelnemers aan de statutariseringsexamens voor niveau A, B en C, die eind 2008 en begin 2009 door Selor werden georganiseerd.

Dienst internationale betrekkingen

De dienst internationale betrekkingen vertegenwoordigt het CGVS op Europees en internationaal niveau.

Op Europees niveau is de dienst nauw betrokken bij de oprichting van een Gemeenschappelijk Europees Asielsysteem. De medewerkers nemen deel aan de voorbereiding van voorstellen van de Europese Commissie. Ze bieden ook hun expertise aan bij de onderhandelingen over de nieuwe wetgevende instrumenten en coördineren de deelname van het CGVS aan projecten rond praktische samenwerking. Bovendien is de dienst de gesprekspartner voor alle vragen om inlichtingen, voorstellen voor samenwerking en vragen voor bezoeken die uitgaan van Europese overheden, van organisaties of van andere lidstaten.

Op internationaal niveau nemen de medewerkers van de dienst deel aan bijeenkomsten om informatie uit te wisselen over alle onderwerpen die betrekking hebben op asiel en die worden georganiseerd door intergouvernementele organisaties, zoals IGC, of internationale organisaties, zoals UNHCR. De dienst internationale betrekkingen organiseert ontmoetingen met internationale gesprekspartners op het CGVS en neemt hier ook aan deel.

Op nationaal niveau coördineert de dienst internationale betrekkingen de deelname van het CGVS aan Europees gesubsidieerde projecten (bijvoorbeeld het Europees Vluchtelingenfonds).

Meer informatie over het werkterrein van de dienst internationale betrekkingen vindt u onder het hoofdstuk 2 "Vluchtelingen in de wereld".

Communicatiedienst

De communicatiedienst van het CGVS verzorgt zowel de interne als externe communicatie.

Voor de interne communicatie wordt er voornamelijk gebruik gemaakt van e-mail om de medewerkers te bereiken en in te lichten. Het CGVS beschikt over een

intranet waar belangrijke informatie wordt geplaatst en om de 2 à 3 maanden verschijnt het intern personeelsblad "Horizon".

Wat de externe communicatie betreft, beheert de communicatiedienst een specifieke mailbox waar algemene vragen van het publiek toekomen. Ook telefonisch worden vragen van het publiek en van journalisten beantwoord. Het beantwoorden van parlementaire vragen behoort eveneens tot haar taken.

In 2008 ontwikkelde het CGVS in samenwerking met Fedict en een externe firma een nieuwe website: www.cgvs.be. De vorige website was verouderd en de informatie was niet altijd up to date. De nieuwe website, gelanceerd eind mei 2008 wordt regelmatig bijgewerkt en onder "Actualiteit" wordt het laatste nieuws geplaatst. Verder geeft de website algemene informatie over asiel en de asielprocedure en kan specifieke informatie worden opgezocht in functie van de persoon die informatie zoekt zoals asielzoekers, erkende vluchtelingen, staatlozen, pers, enz... . Men vindt er ook de maandelijkse asielstatistieken terug. Het beheer en het onderhoud van de website behoort toe aan de communicatiedienst. Tussen juni en eind december 2008 bezochten maandelijks gemiddeld 1 736 personen de website en werden 12 823 pagina's geconsulteerd.

Verder heeft de communicatiedienst ook in het jaar 2008 brochures opgesteld en gepubliceerd met steun van het Europees Vluchtelingenfonds: "De asielprocedure in België: informatie voor de medewerkers van het CGVS", "De asielprocedure in België: informatie voor specialisten" en "De asielprocedure in België: informatie voor asielzoekers" (brochure in 8 talen).

De communicatiedienst organiseerde in februari 2008 een persconferentie naar aanleiding van de lancering door het CGVS van het stripverhaal "Kizito".

Publicaties 2008

De asielprocedure in België: informatie voor de medewerkers van het CGVS

De asielprocedure in België: informatie voor specialisten

De asielprocedure in België: informatie voor asielzoekers

Eerder verschenen publicaties

U bent als vluchteling erkend
in België: uw rechten en plichten

Subsidiare bescherming:
uw rechten en plichten

Asiel voor vrouwen:
informatie voor asielzoeksters
Ook beschikbaar in Albanees,
Engels, Frans, Lingala, Russisch
en Swahili

4

Organisatie

Middelen

Personeelssterkte

Het personeel van het CGVS wordt ter beschikking gesteld door de minister van Binnenlandse Zaken. De werving gebeurt op grond van vergelijkende selecties. Het exclusieve monopolie om deze te organiseren ligt bij Selor (het selectiebureau van de overheid). In de praktijk kan het CGVS mee beslissen in het selectieproces door te zetelen in de jury.

Het CGVS werft in principe alleen nog via statutaire selecties. Door het wegwerken van de achterstand in de te behandelen asioldossiers heeft het CGVS geen tijdelijke personeelsbehoeften meer en worden contractuele wervingen dus niet langer nodig geacht.

2008 werd voor het CGVS gekenmerkt door een drastische inkrimping van het personeel, ten gevolge van de wervings- en vervangingsstop opgelegd door de stafdienst P&O van de FOD Binnenlandse Zaken.

Dit had tot gevolg dat het personeelsbestand op het CGVS sinds 1 januari 2008 daalde van 388,02 FTE (full-time equivalent) tot 355,15 FTE op 31 december 2008. Het CGVS zag 36 medewerkers vertrekken (26 niveau A, 7 niveau C en 3 niveau D). In 2007 vertrokken eveneens 35 medewerkers, maar daar stond een werving van 43 medewerkers tegenover.

Op 31 december 2008 waren er 427 personeelsleden ingeschreven op het kader van het CGVS. Dit aantal ligt beduidend lager dan het aantal in 2007, toen er 466 personeelsleden waren ingeschreven.

De cijfers in de tweede kolom van de eerste tabel hieronder betreffen het totale aantal personen dat op 31 december 2008 op het CGVS tewerkgesteld was. In de derde kolom wordt het aantal personeelsleden uitgedrukt in FTE's.

De gemiddelde leeftijd van de personeelsleden van het CGVS is in 2008 licht toegenomen in vergelijking met de vorige jaren. De gemiddelde leeftijd in 2008 bedroeg 37,5 jaar, terwijl de gemiddelde leeftijd de vorige jaren 36 jaar bedroeg. Het CGVS blijft nog steeds een relatief jonge organisatie.

Verdeling personeelsleden over de verschillende diensten

	Aantal	Aantal FTE
Directie met inbegrip van HRM	24	21
Geografische secties	171	153,8
Cedoca en de cel internationale betrekkingen	51	42,65
Juridische dienst	79	67,6
Vertaal- en tolkdienst	11	8,10
ICT	5	5,00
Dienst Documenten	8	8,40
Administratieve diensten + logistiek	54	48,6
Langdurige afwezigheden	22	0
Totaal	427	355,15

Verdeling personeelsleden naar geslacht en statuut

Geslacht	Statutair	Contractueel	Totaal
Man	103	62	165
Vrouw	128	134	262
Totaal	231	196	427

In 2008 werkten er meer vrouwen dan mannen op het CGVS. 60% van de werknemers op het CGVS zijn vrouwen.

Budget

De dienst economaat van het CGVS is bevoegd voor vier domeinen, namelijk budget en boekhouding, economaat en logistiek, veiligheid, hygiëne en schoonmaak en technisch beheer van de installaties en van de lokalen.

Een opvallende evolutie in het budget 2008 in vergelijking met de vorige jaren is de ommekeer in de verdeling van de kredieten inzake personeel. Voor het eerst in de geschiedenis van het CGVS liggen de uitgaven voor de bezoldiging van het statutair personeel hoger dan de uitgaven voor de bezoldiging van het contractueel personeel. Dit vormt de vertaling in budgettaire termen van de "statutariseringsinspanning" van de voorbije jaren.

Door de budgettaire besparingen lagen de investeringsuitgaven in 2008 eveneens lager dan in de vorige jaren.

Budget 2008

Bezoldiging van het statutair personeel	9 588 000 €
Bezoldiging van het contractueel personeel	7 789 000 €
Uitgaven algemene werking	3 185 000 €
Uitgaven informatica	131 000 €
Uitgaven algemene investering	69 000 €
Uitgaven informatica-investeringen	78 000 €
Totaal	20 919 000 €

Verhuis naar de WTC II

Tijdens het laatste trimester van 2008 werd de verhuis van het CGVS van de North Gate naar de WTC II voorbereid. De verhuis werd voorzien in januari 2009. Een verhuiscoördinator en verhuisassistenten dienden dit omvangrijke proces in goede banen te leiden.

Door de configuratie van de WTC II-toren moest de "interviewfunctie" van het CGVS worden gescheiden van de andere functies. Hierdoor moesten belangrijke investeringen worden gedaan voor de installatie van een vijftigtal gehoorlokalen, alsook van een specifieke onthaalinfrastructuur in de sokkel van de WTC II (op het gelijkvloers en de eerste verdieping), het enige gedeelte van de WTC II dat toegankelijk is voor het publiek. De administratieve diensten werden ondergebracht op de verdiepingen 18 tot 24 van de toren.

Inzake ICT werd in 2008 geïnvesteerd in de nodige aanpassingen van het netwerk aan deze nieuwe configuratie. Er werd ook bijkomend geïnvesteerd in telewerk dat door de organisatie wordt gepromoot als alternatief voor het bureauwerk. Het telefoonverkeer zal na de verhuis eveneens via het ICT-netwerk (VoIP-systeem) verlopen.

De uitgaven die verband houden met de verhuis werden gefinancierd door kredieten afkomstig van de interdepartementale provisie voor verhuis.

Werkingsuitgaven	19 421 €
ICT-uitgaven	28 415 €
Verhuis	133 248 €
Investeringen in installaties en meubilair	539 388 €
Informatica-investeringen	315 027 €
Totaal aan engagements	1 035 499 €

De voorbereiding van de verhuis gebeurde in samenwerking met de Dienst Vreemdelingenzaken, die eveneens verplicht was om te verhuizen van de North Gate naar de WTC II. Er werd hiervoor één opdracht gegund.

Overzicht van de commissarissen

Het CGVS wordt sinds januari 2005 geleid door commissaris-generaal, Dirk Van den Bulck. Hij wordt bijgestaan door een Franstalige en Nederlandstalige adjunct, François Bienfait en Eva Vissers.

Vorige commissarissen

Marc Bossuyt: 1988 - 1997

Luc De Smet †: 1997 - 2001

Pascal Smet: 2001 - 2003

Vorige adjunct-commissarissen

Marc Bonte : 1988 - 1991

Christian Bayi : 1988 - 1991

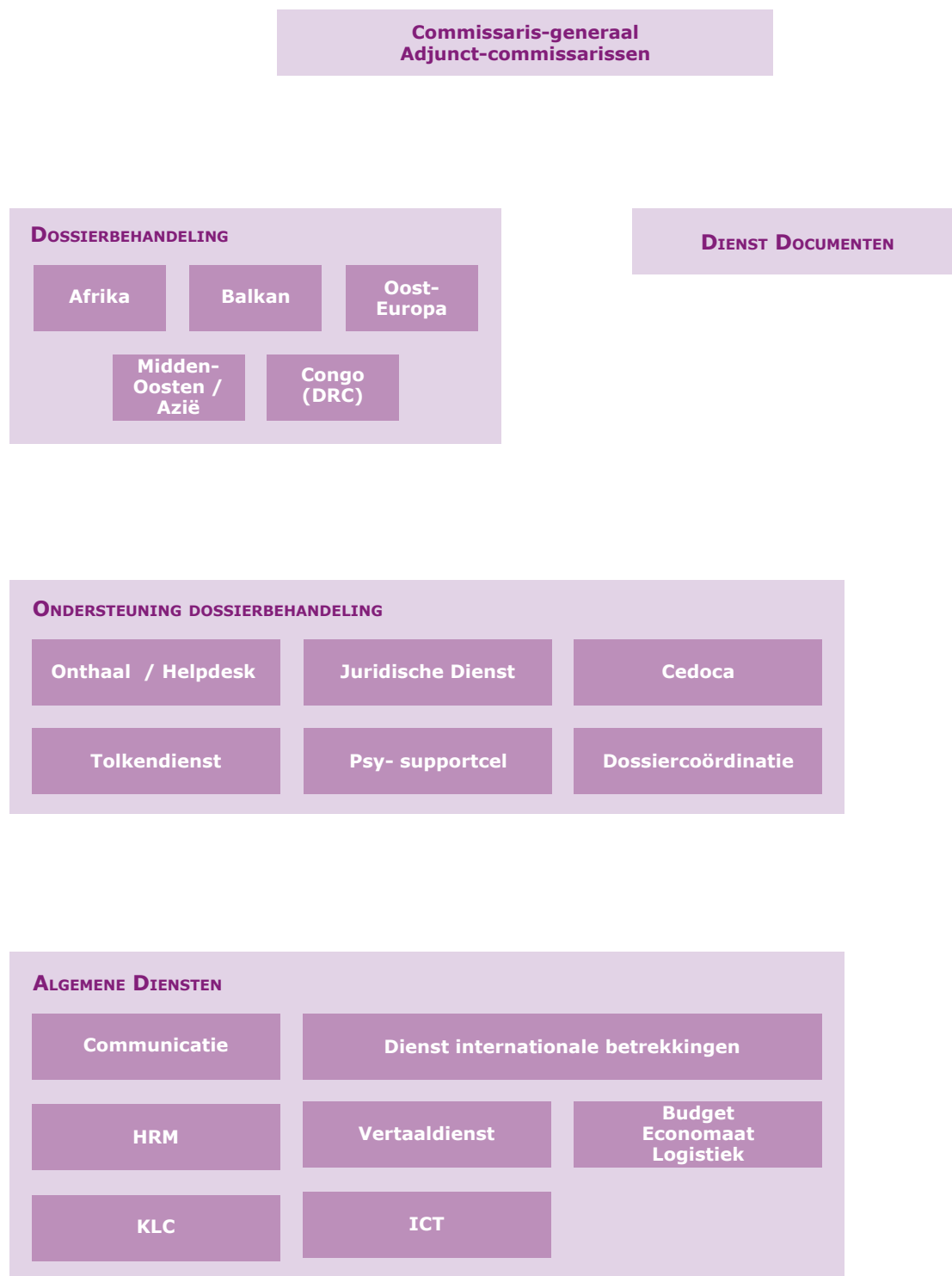
Xavier De Beys : 1992 - 2002

Luc De Smet : 1995 - 1997

Pascal Smet : 1997 - 2001

Dirk Van den Bulck: 2002 - 2003 (vanaf september 2003 tot eind 2004 commissaris-generaal ad interim)

Organogram

79469
19518-4
19519
19527
19537

19539
19541
19561
19549

1966
1966
19675
1688
1639
1972

1973
19761
19761
19802
03/19807
19814
19814

01021
8011
185
161021
20199
20199

03/20
20207
20284
20216
20216
20216
20216

20532
20449
03/20450
20522

20563
20573
20573
20573
20573

5

De asielprocedure

Asielinstanties

De instanties die tijdens de asielprocedure tussenbeide komen, zijn: de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) en de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV).

In laatste instantie kan de Raad van State (RvS) tussenbeide komen.

De Vertegenwoordiger in België van het UNHCR kan, met adviserende bevoegdheid, in elk stadium van de procedure tussenbeide komen.

De Dienst Vreemdelingenzaken

Een vreemdeling die een asielaanvraag wenst in te dienen, moet dit doen bij de DVZ (via een aanvraag bij aankomst aan de grens of binnen de 8 werkdagen na aankomst op het Belgische grondgebied op de kantoren van de DVZ). De DVZ registreert de asielaanvraag en neemt een verklaring af met betrekking tot de identiteit, de herkomst en de reisweg van de vreemdeling. Bij de registratie wordt ook meteen de proceduretaal (Nederlands of Frans) bepaald en wordt een tolk voorzien indien de asielzoeker de proceduretaal niet machtig is.

De DVZ-ambtenaar vult eveneens met de asielzoeker een CGVS-vragenlijst in. Deze heeft betrekking op de redenen die de vreemdeling ertoe hebben aangezet om een asielaanvraag in te dienen en op de mogelijkheden tot terugkeer naar het land waaruit hij/zij gevlucht is. Deze vragenlijst dient later in de procedure als basis voor de voorbereiding van het interview op het CGVS.

De DVZ is bevoegd voor de vaststelling van de EU-lidstaat (+ Noorwegen en IJsland) die verantwoordelijk is om de asielaanvraag te behandelen.

De vreemdeling wiens asielaanvraag wordt geweigerd, kan een nieuwe asielaanvraag indienen. Deze aanvraag wordt door de DVZ slechts in overweging genomen op voorwaarde dat de vreemdeling nieuwe relevante elementen aanbrengt.

De Dienst Vreemdelingenzaken is eveneens bevoegd voor de vasthouding van de asielzoeker en voor de

betekening van een bevel om het grondgebied te verlaten.

Het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen

Het CGVS is, als onafhankelijke administratieve instantie die een centrale plaats inneemt in de asielprocedure, de enige instantie met onderzoeksbevoegdheid.

Het CGVS is bevoegd om de vluchtelingenstatus te erkennen of te weigeren en om de subsidiaire beschermingsstatus toe te kennen of te weigeren. Het onderzoekt automatisch alle asielaanvragen, eerst in het kader van het Vluchtelingenverdrag, vervolgens in het kader van de subsidiaire bescherming.

Indien de asielzoeker beantwoordt aan de criteria van het Vluchtelingenverdrag, wordt hij erkend als vluchteling. Indien de asielzoeker geen vluchteling is maar indien hij een reëel risico op ernstige schade loopt in geval van terugkeer naar zijn land, zal hem de subsidiaire beschermingsstatus worden toegekend. In de andere gevallen neemt de commissaris-generaal een beslissing tot weigering van toekenning van internationale bescherming.

In elk dossier neemt het CGVS één beslissing die internationale bescherming (vluchtelingenstatus of subsidiaire bescherming) verleent of weigert. Tegen deze beslissing kan bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen een beroep worden ingediend.

In het geval een asielaanvraag ingediend wordt door een onderdaan van een EU-lidstaat of van een kandidaat-lidstaat, kan het CGVS beslissen de aanvraag niet in overweging te nemen wanneer uit de verklaring van de asielzoeker niet duidelijk een gegronde vrees voor vervolging of een reëel risico op ernstige schade blijkt. Binnen 5 werkdagen moet een beslissing worden genomen.

De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

Elke asielzoeker (met uitzondering van de EU-onderdanen) heeft de mogelijkheid om een schorsend beroep

in te dienen tegen de beslissing van het CGVS. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen is als beroepsinstantie bevoegd om de beslissing van het CGVS te bevestigen (weigering) of te hervormen (alsnog toekennen van de oorspronkelijk geweigerde status). De Raad kan dus internationale bescherming toekennen of weigeren. Verder kan de Raad de beslissing van de commissaris-generaal vernietigen wegens substantiële onregelmatigheden die niet kunnen worden hersteld door de Raad of omdat essentiële elementen ontbreken zodat de Raad niet kan komen tot een beslissing zonder dat aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd. Nu de Raad niet beschikt over een eigen onderzoeksbevoegdheid, zal het CGVS na vernietiging van zijn beslissing het onderzoek moeten voortzetten en een nieuwe beslissing moeten nemen.

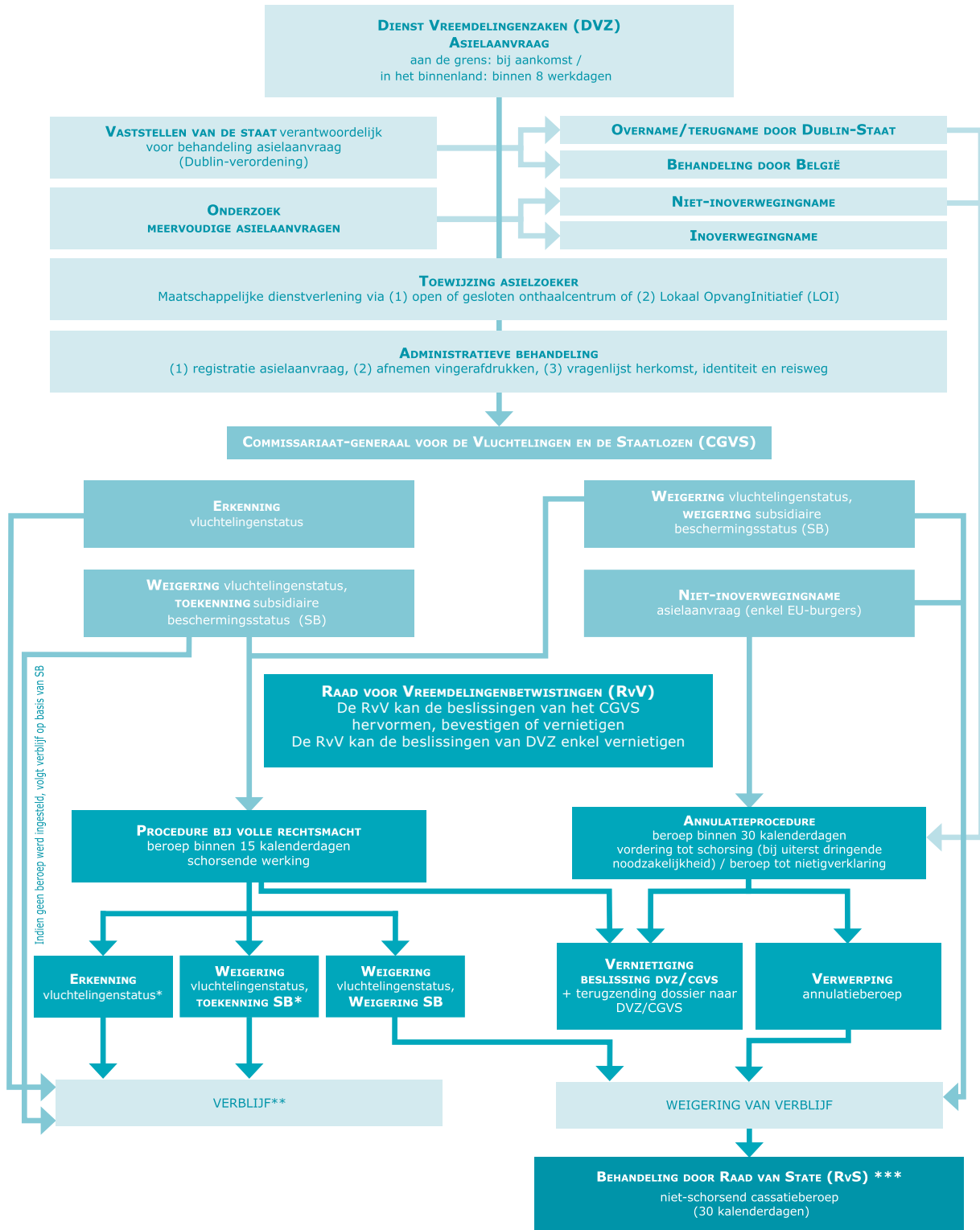
De beroepen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen moeten worden ingediend binnen 15 dagen na de betekening van de beslissing van het CGVS (beroep volle rechtsmacht). Binnen diezelfde termijn kan de bevoegde minister een beroep tegen een beslissing tot erkenning van de vluchtelingenstatus of tot toekenning van subsidiaire bescherming door het CGVS indienen.

De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen is bovendien bevoegd om beslissingen van het CGVS voor onderdanen van de Europese Unie of een kandidaat-lidstaat te vernietigen. De vernietigingsberoepen moeten worden ingediend binnen 30 dagen na de betekening van de aangevochten beslissing (annulatieberoep).

Het indienen van het beroep schort de uitvoering van de betwiste beslissing op. De asielzoeker kan dus niet verwijderd worden vooraleer de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen een uitspraak heeft gedaan.

De beslissingen van de Raad zijn alleen vatbaar voor beroep in cassatie voor de Raad van State. Er is een zogenaamde filterprocedure voorzien. Elk cassatieberoep wordt onderworpen aan een onderzoek inzake toelaatbaarheid. De beroepen worden "niet toelaatbaar" verklaard indien de Raad van State niet bevoegd of zonder rechtsmacht is, of wanneer de beroepen zonder voorwerp of kennelijk onontvankelijk zijn. De termijn voor het instellen van een cassatieberoep is 30 dagen na betekening van de beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Schema asielprocedure

* De vreemdeling aan wie de subsidiaire beschermingsstatus is toegekend, kan nog een niet-schorsend cassatieberoep indienen bij de RvS binnen de 30 kalenderdagen. Het CGVS kan zowel bij de erkenning als vluchteling als bij de toekenning van de subsidiaire bescherming een niet-schorsend cassatieberoep indienen bij de RvS binnen de 30 kalenderdagen.
 ** Personen met de vluchtelingenstatus worden toegelaten tot een verblijf van onbepaalde duur. Personen met de subsidiaire beschermingsstatus worden toegelaten tot een verblijf van beperkte duur.
 *** Er wordt een filterprocedure toegepast, d.w.z. dat niet alle beroepen worden toegelaten.

Vluchtelingenstatus

De vluchtelingenstatus wordt toegekend aan de vreemdeling die voldoet aan de voorwaarden van artikel 1 van het Vluchtelingenverdrag van Genève¹. Artikel 1 van het Vluchtelingenverdrag definieert als vluchteling: "de persoon die een gegronde vrees heeft voor vervolging om reden van zijn of haar ras, religie, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep, die zich buiten zijn of haar land van herkomst bevindt en die omwille van die vrees de bescherming van dat land niet kan of wil inroepen".

De minimumcriteria worden verder uitgewerkt in de Vreemdelingenwet². De wettelijke verankering van de minimumcriteria biedt een bijkomende garantie tegen een restrictieve interpretatie. Het CGVS hanteerde in de praktijk al lange tijd een ruime interpretatie van het begrip vluchteling. Om die reden had de invoering van de criteria geen weerslag op de praktijk.

De definitie van vluchteling biedt dus een ruime mogelijkheid tot bescherming, voor zeer veel situaties. Het is een misvatting dat die definitie beperkt zou zijn tot het bieden van bescherming aan situaties van vervolging om politieke redenen.

Zo vallen vervolging door niet-statelijke actoren waartegen de staat geen bescherming kan bieden (bijvoorbeeld vervolging door rebellen in Algerije) en gender-gerelateerde problemen zoals genitale verminking, gedwongen huwelijk en vervolging omwille van homoseksuele geaardheid, in België binnen de definitie van vluchteling. Personen afkomstig uit Tsjetsjenië worden, indien er bijzondere redenen van vervolging zijn, beschouwd als slachtoffers van vervolging omwille van etnische of politieke redenen en worden dus eveneens als vluchteling erkend.

¹ Artikel 48/3, § 1 van de Vreemdelingenwet.

² Artikel 48/3, § 2-5 van de Vreemdelingenwet (ingevoegd bij wet van 15 september 2006).

Subsidiare beschermingsstatus

De subsidiare beschermingsstatus wordt toegekend aan "de vreemdeling, die niet voor de vluchtelingenstatus in aanmerking komt en die geen beroep kan doen op artikel 9 ter, en ten aanzien van wie er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat, wanneer hij naar zijn land van herkomst, of in het geval van een staatloze, naar het land waar hij vroeger gewoonlijk verbleef, terugkeert, een reëel risico zou lopen op ernstige schade (...) en die zich niet onder de bescherming van dat land kan of, wegens dat risico, wil stellen en niet onder de uitsluitingsgronden zoals bepaald in artikel 55/4, valt."³

De definitie bevat volgende constitutieve elementen:

- geen medische redenen (artikel 9 ter Vreemdelingenwet⁴)
- zwaarwegende gronden
- reëel risico
- ernstige schade

Ernstige schade bestaat uit:

- a) doodstraf of executie; of
- b) foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing van een verzoeker in zijn land van herkomst; of
- c) ernstige bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het geval van een internationaal of binnenlands gewapend conflict.⁵

Het aantal personen aan wie de subsidiare beschermingsstatus werd toegekend blijft relatief beperkt. Dit is te wijten aan het feit dat de Belgische asielinstanties (het CGVS en de RvV) primauteit geven aan de toekenning van de vluchtelingenstatus en een ruime interpretatie van de definitie van vluchteling hanteren. Zo wordt voor vele situaties waarvoor in andere landen de subsidiare beschermingsstatus wordt toegekend in België eerder de vluchtelingenstatus toegekend.

³ Artikel 48/4, § 1 van de Vreemdelingenwet.

⁴ Voor de beoordeling van medische elementen dient men een aanvraag voor een machtiging tot verblijf te richten aan de minister of zijn gemachtigde.

⁵ Artikel 48/4, § 2 van de Vreemdelingenwet.

Bij de toepassing van de subsidiaire bescherming komen situaties onder a) en b) in de praktijk zelden voor. Als zij voorkomen gaat het om situaties die in aanmerking komen voor de erkenning van de vluchtelingenstatus of voor uitsluiting (wegens ernstige aanwijzingen van betrokkenheid bij misdrijven tegen de menselijkheid of een ernstig gemeenrechtelijk misdrijf).

In de meeste gevallen waarin de subsidiaire beschermingsstatus verleend werd, gaat het om situaties waarin er een reëel risico op willekeurig geweld tengevolge van een gewapend conflict (dus schade onder c)) werd vastgesteld.

Colofon

Jaarverslag CGVS 2008

Brussel, juni 2009

Verantwoordelijke uitgever

Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen

Dirk Van den Bulck

WTC II, Koning Albert II-laan 26 A, 1000 Brussel

cgvs.info@ibz.fgov.be

www.cgvs.be

Algemene coördinatie

An Michiels

Hoofredactie

Damien Dermaux, An Michiels, Tine Van Valckenborgh

Redactie

Eric Ancaux, Valentine Audate, François Bienfait, Hedwige de Biourge,

Geert Breckpot, Michèle Cappuyns, Pierre Deschepper, Serge Fievez,

Muriel Frémal, Veerle Heiremans, Michel Huyghe, Annick Goeminne,

Kristine Goossens, Anita Jans, Christophe Jansen, Ruth Larno, Ward

Lutin, An Michiels, Luc Quintyn, Catherine Stessels, Bart Theunis,

Camille Thissen, Dirk Van den Bulck, Steven Van der Poten,

Lies Vandervoort, An Vandeven, Tine Van Valckenborgh, Ruth Willems

Grafisch ontwerp en lay-out

Wim De Graeve

Foto's

Pascal Mannaerts

Statistieken

Colette Jouant, Pascal Robaey

Vertaling

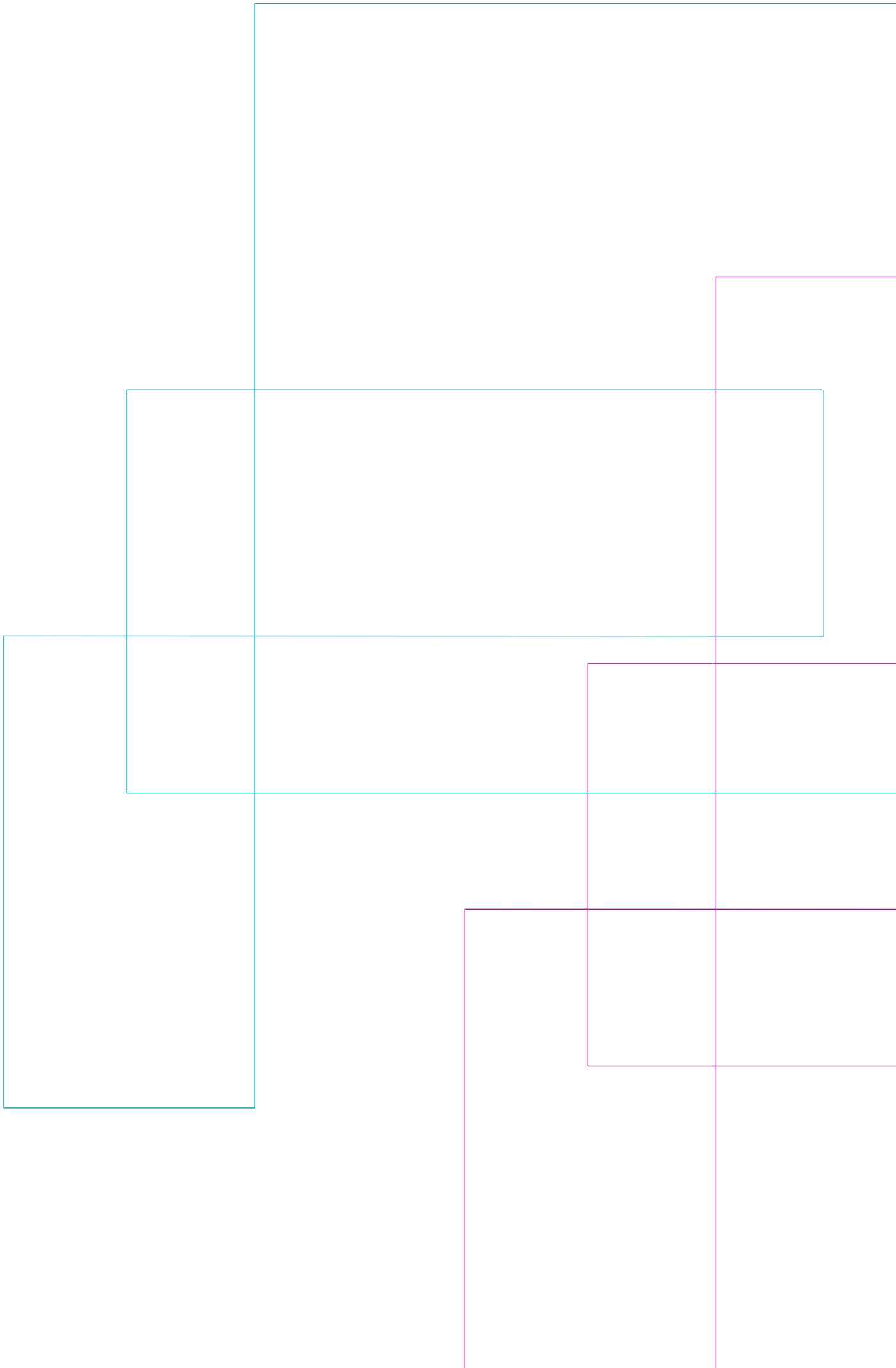
Andy De Staercke, Hans Hoebeke, Philippe Oubelhaj, Caroline Pelzer

Ce rapport annuel existe aussi en français.

Dit jaarverslag werd gedrukt op recyclepapier met inkt op vegetale basis.

Dit jaarverslag is beschikbaar in pdf-formaat op de website van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen:

www.cgvs.be

**COMMISSARIAAT-GENERAAL
VOOR DE VLUCHTELINGEN EN DE STAATLOZEN**

WTC II
Koning Albert II-laan 26 A
1000 Brussel

 02 205 51 11

 02 205 51 15

cgvs.info@ibz.fgov.be

www.cgvs.be